

Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut

DREJTORIA E POLITIKËS MONETARE DHE E HULUMTIMIT

Treguesit më të rinj makroekonomikë
Rishikimi i gjendjes aktuale

Prill, 2022

Treguesit më të rinj makroekonomikë

Rishikimi i gjendjes aktuale – ndikimi ndaj politikës monetare

Rishikimi i gjendjes aktuale synon të japë një pasqyrë të të dhënave më të fundit makroekonomike (janar – mars 2022) dhe një krahasim me projeksionet më të fundit makroekonomike (tetor 2021). Kjo do të vërtetojë se si gjendja aktuale e ekonomisë korrespondon me lëvizjet e pritshme të variablave në ciklin e fundit të projeksioneve. Rishikimi është përqendruar në ndryshimet e supozimeve dhe të realizimeve të jashtme në variablat e brendshme dhe si janë pasqyruar këto ndryshime në mjedisin e drejtimit të politikës monetare.

Sipas vlerësimeve më të reja, mjedisi ekonomik botëror është më pak i favorshëm krahasuar me projeksionet e tetorit, me rishikime në rënie të projeksioneve për rritjen ekonomike globale, veçanërisht për vitin 2022. Arsyeja kryesore për këtë është shpërthimi i konfliktit ushtarak ruso-ukrainas dhe vendosja e sanksioneve të ashpra ekonomike kundër Rusisë, e cila pasqyrohet në rritjen e pasigurisë në nivelin global, uljen e besimit të subjekteve ekonomike, ndërprerjet e reja në zinxhirët e furnizimit dhe të tregtisë, rritjen e paqëndrueshmërisë në tregjet financiare dhe rritje e fortë të çmimeve të prodhimeve parësore energjetike dhe joenergjetike në bursat botërore, me efekte të theksuara në inflacionin në korniza globale. **Në të njëjtën kohë, pasiguria për rritjen e ardhshme globale vazhdon të jetë e lartë dhe rreziqet janë kryesisht në rënie.** Aktualisht, përshkallëzimi i mëtejshëm dhe zgjatja e mundshme e konfliktit ushtarak midis Rusisë dhe Ukrainës, paralelisht me efektet e sanksioneve aktuale dhe përkeqësimin e mundshëm të mëtejshëm të marrëdhënieve ekonomike midis Perëndimit dhe Rusisë, është burimi kryesor i rreziqut për rritjen globale. Në të njëjtën kohë, vazhdojnë të ekzistojnë rreziqet që lidhen me ecurinë e mëtejshme të pandemisë dhe mundësinë e zgjatjes së saj për shkak të shfaqjes së llojeve të reja të virusit. Nga rreziqet e tjera, shtrëngimi i mundshëm më i shpejtë i politikës monetare në vendet e zhvilluara mund të ndikojë negativisht në stabilitetin financiar dhe pozicionet fiskale të vendeve me rritje të shpejtë me borxhe të larta, me pasoja në perspektivën ekonomike globale. Sa u përket **zhvillimeve ekonomike në Eurozonë**, si partneri ynë kryesor tregtar, treguesit nga sondazhet e subjekteve ekonomike për muajin mars janë më pak të favorshëm, krahasuar me një muaj më parë, me vlerësime më të dobëta për aktivitetin konsumator, sektorin industrial dhe shitjet me pakicë për shkak të fillimit të konfliktit ushtarak ruso-ukrainas, duke treguar për një rritje më të dobët ekonomike në tremujorin e parë të vitit 2022. Në mënyrë të ngjashme, hulumtimi i sondazhit në Gjermani, partneri ynë i vetëm tregtar më i rëndësishëm, tregon për një përkeqësim të ndjeshëm të situatës në ekonomi në mars, krahasuar me periudhën para fillimit të luftës në Ukrainë, me prirje më pak të favorshme në pothuajse të gjithë sektorët, që pasqyrohet në mënyrë të pafavorshme në vlerësimet për rritjen në tremujorin e parë. Në këtë sfond, kushtet e tregut të punës në Eurozonë vazhdojnë të përmirësohen, ndërkohë që sipas raporteve fillestare, shkalla e papunësisë në shkurt ishte në nivel të ri historik të ulët prej 6,8%¹ (6,9% në janar dhe 7,1% në tremujorin e katërt të vitit 2021). Sa i përket inflacionit në Eurozonë, të dhënat tregojnë një vazhdimësi të lëvizjeve në rritje edhe në mars, ku rritja e çmimeve ishte në nivel të ri rekord prej 7,5%² në bazë vjetore (5,9% në shkurt), në kushtet e rritjes së përsheptuar të të gjithë komponentëve, veçanërisht të komponentit energjetik. Sipas vlerësimeve të fundit, në vitin 2022 pritet që **norma e interesit të huaj EURIBOR** me maturim njëmuor të jetë në të njëjtin nivel si në projeksionin e tetorit, ndërsa për vitin 2023 është bërë një korrigjim i ndjeshëm në rritje, në përputhje me pritshmëritë e tregut, për një normalizim gradual të politikës monetare të BQE-së, duke filluar nga fundi i këtij viti.

Nga këndvështrimi i treguesve të veçantë sasiorë për mjedisin e jashtëm, që janë të rëndësishme për ekonominë maqedonase, kërkesa e huaj efektive për vitin 2022 është rishikuar në rënie, ndërsa për vitin 2023 është rishikuar lehtësisht në rritje, krahasuar me vlerësimet

¹ I referohet periudhës nga prilli 1998, kur publikohen të dhënat mujore për shkallën e papunësisë në Eurozonë.

² I referohet periudhës nga janari 1997, kur publikohen të dhënat mujore për shkallën e inflacionit në Eurozonë.

e tetorit. Nga ana tjetër, rishikime më të theksuara në rritje janë bërë në **inflacionin efektiv të huaj** gjatë periudhës së projeksionit, veçanërisht për vitin 2022. Sa i përket **kursit valutor EUR/USD**, dollari amerikan do të mbivlerësohet ndjeshëm më shumë në vitin 2022 dhe do të nënçmohet pak më shumë në vitin 2023, krahasuar me vlerësimet e tetorit. **Projeksionet e fundit për çmimet e produkteve primare në bursat botërore janë rishikuar në rritje për vitin 2022, ndërsa për vitin 2023 korrigjimet janë kryesisht në rënie, krahasuar me vlerësimet e tetorit.** Kështu, për vitin 2022 pritet një rritje dukshëm më e lartë e çmimeve të produkteve primare, ndërsa për vitin 2023 pritet që pjesa më e madhe e tyre të ketë një rënie më të fortë të çmimeve. Megjithatë, lëvizjet dhe vlerësimet e çmimeve të produkteve primare janë jashtëzakonisht të ndryshueshme dhe aktualisht janë nën ndikimin e fuqishëm të zhvillimeve në lidhje me konfliktin ushtarak ruso-ukrainas, që krijon pasiguri të madhe për dinamikën e ardhshme të tyre dhe efektet në ekonominë vendase, veçanërisht në afat të shkurtër.

Krahasimi i treguesve të fundit makroekonomikë të ekonomisë vendase me dinamikën e tyre të parashikuar brenda ciklit të projeksioneve të tetorit, tregon devijime të caktuara në segmente të caktuara të ekonomisë. Sipas vlerësimeve të publikuara të PBB-së, në tremujorin e katërt të vitit 2021, PBB-ja reale u rrit për 2,3% në bazë vjetore (nga 3% në tremujorin e mëparshëm). Me këto realizime, rritja e mëtejshme e ekonomisë vendase vazhdoi, por më ngadalë, gjatë përhapjes së valës së pestë të pandemisë së shoqëruar me llojin "omicron" të Kovid-19, ndërprerjen e zinxhirëve të furnizimit global dhe shfaqjen e efekteve të para të ndërprerjes së tregut të energjisë. Duke parë të gjithë vitin 2021, ekonomia shënon një rritje reale prej 4%, që është brenda pritshmërive nga projeksioni i tetorit (3,9%). Të dhënat me frekuencë të lartë për periudhën janar - shkurt 2022 japin sinjale të përziera, duke treguar për realizime më të mira në industri, ulje të mëtejshme të aktivitetit në ndërtimtari dhe rritje reale vjetore të qarkullimit në totalin e tregtisë, por më mesatare. Me përshkallëzimin ushtarak midis Rusisë dhe Ukrainës që nga fundi i shkurtit, i cili ka efekte negative në ekonominë globale, janë përkeqësuar tashmë zinxhirët globalë të furnizimit dhe tregu i energjisë i ndërprerë, si dhe besimi i subjekteve ekonomike, por edhe perspektivat për ekonominë vendase. **Sa u përket ndryshimeve në çmimet e konsumit, shkalla vjetore e inflacionit në periudhën janar-mars 2022 është 7,7%, që është një realizim më i lartë, krahasuar me parashikimet e fundit.** Dinamika vjetore e inflacionit është mbi të gjitha pasqyrim i rritjes së çmimeve të energjisë dhe të produkteve ushqimore, si rezultat i rritjes së lartë të çmimeve të importit, si dhe një përshpejtim i caktuar i rritjes vërehet edhe në rastin e inflacionit bazë. Trysnitë e çmimeve vazhdojnë të rrjedhin kryesisht nga faktorët e ofertës që lidhen me ndryshimet e çmimeve në tregjet globale, të cilat nga ana e tyre janë të lidhura me ndërprerjet e tregut të energjisë dhe ndërprerjet e zinxhirit të furnizimit global. Duke pasur parasysh inflacionin e realizuar që është mbi projeksionin dhe pritshmëritë për dinamikën e ardhshme të çmimeve të importit që janë korrigjuar në kahe në rritje, edhe rreziqet për projeksionin e inflacionit janë në rritje. Në të njëjtën kohë, në kushtet e lëkundjeve të konsiderueshme në lëvizjen e çmimeve botërore të produkteve parësore, edhe në baza ditore, të shkaktuara nga lufta në Ukrainë dhe sanksionet kundër Rusisë të vendosura nga shumica e vendeve në botë, lëvizja e tyre është vështirë të parashikohet, ndaj theksohet pasiguria në lidhje me lëvizjet e ardhshme të çmimeve.

Rezervat valutore në fund të marsit 2022 vazhdojnë të jenë në nivele të larta dhe janë në zonën e sigurt. Të dhënat më të fundit në dispozicion për sektorin e jashtëm tregojnë një deficit tregtar pak më të lartë se sa pritej për tremujorin e parë të vitit, ndërsa të dhënat për operacionet valutore për tremujorin e parë të vitit 2022 tregojnë hyrje neto të realizuara nga transferet private që janë më të ulëta se sa pritej për tremujorin e parë të vitit 2022, sipas projeksionit të tetorit.

Sa u përket **lëvizjeve në sektorin monetar**, të dhënat e shkurtit tregojnë një rënie të vogël mujore të totalit të **depozitave** prej 0,4% (rënie prej 0,8% në janar), që është tërësisht rezultat i rënies mujore të depozitave të korporatave, me rritjen mesatare të depozitave të amvisërive. Nga aspekti valutor, rënia e gjithsej depozitave është rezultat i rënies së depozitave në denarë (përfshirë paratë e depozitave), me një rritje mesatare të depozitave në valuta. Në bazë vjetore, gjithsej depozitat në shkurt ishin më të larta për 5,8%, me një rritje të projektuar për tremujorin e parë të

vitit 2022 prej 6,9%. **Kreditë** totale e sektorit privat është rritur për 0,9% në muajin shkurt, e cila vjen kryesisht nga kreditë e ndërmarrjeve, me një rritje të njëkohshme më mesatare të kredive të amvisërive. Sipas strukturës valutore, rritja është thuhetse njëlojt si rezultat i kredive në valutë vendase dhe të huaja. Në bazë vjetore, rritja e totalit të kredive në shkurt ishte 8,9%, ndërsa rritja e projektuar për tremujorin e parë të vitit 2022 ishte 7,1%, në përputhje me projeksionin e tetorit.

Në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në periudhën janar - shkurt 2022 u realizua deficiti prej 6.855 milionë denarë. Deficiti buxhetor financohet më së shumti duke shfrytëzuar depozitat e shtetit në Bankën Popullore dhe me huamarrjen e shtetit në tregun vendas. Deficiti buxhetor i realizuar për dy muajt e parë përfaqëson 20,4% të deficitit të projektuar në Buxhetin e vitit 2022.

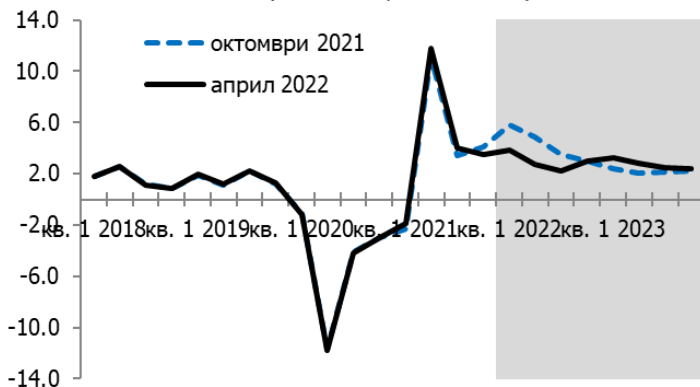
Treguesit më të fundit makroekonomikë dhe vlerësimet e fundit tregojnë për rritjen e rreziqeve në segmente të caktuara të ekonomisë dhe në drejtime të ndryshme, që krijon një mjedis kompleks makroekonomik. Rezervat valutore mbahen në nivelin e duhur dhe në zonën e sigurt. Sa i përket rritjes, realizimet në vitin 2021 janë në përputhje me ato të projektuara dhe të dhënat në dispozicion me frekuencë të lartë për aktivitetin ekonomik për dy muajt e parë të këtij viti vazhdojnë të jenë relativisht të favorshme dhe tregojnë për rritjen e mëtejshme të ekonomisë. Por perspektiva e rritjes shoqërohet me rreziqe të theksuara në rënie, në përputhje me zhvillimet aktuale ushtarake që filluan në fund të shkurtit dhe sanksionet ekonomike të vendosura ndaj Rusisë dhe ndikimin e tyre të fortë në tregjet e mallrave, zinxhirët e furnizimit dhe besimin. Nga ana tjetër, realizimet inflacioniste në tremujorin e parë të vitit po ecin lart dhe mbi ato të projektuara, nën trysninë e çmimeve gjithnjë e më të larta të importit të karburanteve dhe të ushqimeve, të cilat gradualisht po fillojnë të transferohen në inflacionin bazë, për shkak të të cilave rreziqet në segmentin e çmimeve janë në rritje. Po ashtu, lëvizja e çmimeve në bursa është jashtëzakonisht e ndryshueshme, e pasigurt dhe nën ndikimin e fuqishëm nga zhvillimet ushtarake. Në sektorin monetar, rritja vjetore e kredive është aktualisht mbi atë të projektuar për tremujorin e parë të vitit 2022, në përputhje me projeksionin e tetorit, dhe rritja e depozitave është pak më mesatare se sa ishte parashikuar.

Vlerësime më pak të favorshme për mjedisin e jashtëm

Vlerësimet më të fundit të treguesve sasiore të mjedisit të jashtëm të vendit tonë, në lidhje me ciklin aktual të projeksioneve makroekonomike, tregojnë një perspektivë më pak të favorshme për kërkesën e huaj dhe trysni më të larta të çmimeve të importeve, krahasuar me projeksionet e tetorit. Sipas pritshmërive më të fundit, rritja e **kërkesës së huaj efektive** do të jetë 2,9% këtë vit, ndërsa një rritje e ngjashme prej 2,8% pritët në vitin e ardhshëm. Krahasuar me pritshmëritë e tetorit, rritja e kërkesës së huaj për dy vitet së bashku është rishikuar për 0,8 pikë përqindjeje, me një rishikim në rënie të rritjes në të gjithë partnerët kryesorë tregtarë dhe kryesisht në Gjermani, për të cilën pritët një rritje prej 2,5% dhe 2,6% në 2022 dhe 2023 në mënyrë përkatëse (4,4%, përkatësisht 1,8% në tetor). Sa i përket **inflacionit të huaj efektiv**, rishikimet janë në kahe në rritje, veçanërisht për vitin 2022, me pritshmëri për rritje më të lartë të çmimeve në të gjitha vendet partnere të importit. Inflacioni i jashtëm efektiv këtë vit do të arrijë 5,7% (2,3% në tetor), dhe në vitin 2023 do të ngadalësohet në 3,2% (1,9% në tetor).

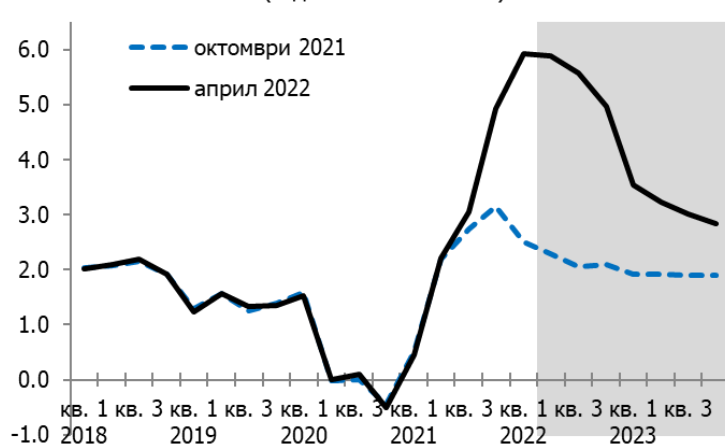
Селектирани макроекономски показатели ^{/1}					2020					2021										2022											
	2016	2017	2018	2019	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2020	јан.	фев.	март	Кв.1	апр.	мај	јун.	Кв.2	јул.	авг.	сеп.	Кв.3	окт.	ное.	дек.	Кв.4	2021	јан.	фев.	мар.	Кв.1	
I. Реален сектор индикатори																															
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ^{/2}	2,8	1,1	2,9	3,9	-1,3	-16,4	-5,9	-0,8	-6,1				-1,8				13,4				3,0				2,3	4,0					
Индустриско производство ^{/3}																															
стапка на промена (годишна)	3,4	0,2	5,4	3,7	-3,7	-25,0	-7,5	-2,3	-9,5	-13,5	-12,2	7,6	-6,1	46,1	16,5	9,5	22,2	-0,6	-1,4	-8,0	-3,5	-6,5	4,7	-4,9	-2,3	1,4	0,7	6,3			
кумулятивна просечна стапка	3,4	0,2	5,4	3,7	-3,7	-14,6	-12,1	-9,5	-9,5	-13,5	-12,8	-6,1	-6,1	3,7	6,0	6,6	6,6	5,4	4,5	2,9	2,9	1,8	2,1	1,4	1,4	1,4	0,7	3,6			
Инфлација ^{/4}																															
ЦПИ Инфлација (годишна) ^{/5}	-0,2	2,4	0,9	0,4	0,6	0,5	1,5	2,2	2,3	1,9	1,9	2,1	2,0	2,7	3,0	2,7	2,8	3,4	3,6	3,7	3,5	4,1	4,8	4,9	4,6	4,9	6,7	7,6	8,8	7,7	
ЦПИ Инфлација (кумулятивна просечна)	-0,2	1,4	1,5	0,8	0,6	0,5	0,9	1,2	1,2	1,9	1,9	2,0	2,0	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,7	2,8	2,8	2,9	3,1	3,2	3,2	3,2	6,7	7,1	7,7	7,7	
Базична инфлација (кумулятивна просечна)	1,3	2,3	1,5	0,5	0,7	0,6	0,7	0,9	0,9	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6	1,7	1,8	1,8	2,0	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4	2,4	3,2	3,7	4,2	4,2	
Базична инфлација (годишна) ^{/5}	1,0	2,8	1,4	-0,3	0,7	0,5	0,8	1,6	1,9	1,8	1,6	1,5	1,6	1,7	1,8	2,4	2,0	3,0	2,8	2,9	2,9	2,9	3,1	2,9	3,0	2,9	3,2	4,3	5,2	4,2	
Работна сила																															
Стапка на невработеност	23,7	22,4	20,7	17,3	16,2	16,7	16,5	16,1	16,4				16,0				15,9				15,7				15,2	15,7					
II. Фискален сектор индикатори																															
(Централен Буџет и Буџети на фондови)																															
Вкупни буџетски приходи	169.356	179.673	188.505	203.822	46.484	40.923	48.585	53.562	189.554	14.806	16.423	17.667	48.896	19.271	15.726	17.410	52.407	20.190	17.132	19.151	56.473	20.055	19.133	21.057	60.245	218.021	16.767	18.852			
Вкупни буџетски расходи	185.407	196.561	200.071	217.445	53.895	59.458	58.511	71.557	243.421	18.995	19.176	19.101	57.272	19.242	20.759	21.206	61.207	23.338	22.489	19.538	65.365	18.739	24.399	29.924	73.062	256.906	20.226	22.248			
Буџетско салдо (готовинска основа)	-16.051	-16.888	-11.566	-13.623	-7.411	-18.535	-9.926	-17.995	-53.867	-4.189	-2.753	-1.434	-8.376	29	-5.033	-3.796	-8.800	-3.148	-5.357	-387	-8.892	1.316	-5.266	-8.867	-12.817	-38.885	-3.459	-3.396			
Буџетско салдо (% од БДП) ^{/1}	-2,7	-2,7	-1,8	-2,0	-1,1	-2,8	-1,5	-2,7	-8,2	-0,6	-0,4	-0,2	-1,2	0,0	-0,7	-0,5	-1,2	-0,4	-0,7	-0,1	-1,2	0,2	-0,7	-1,2	-1,8	-5,4	-0,4	-0,4			
III. Финансиски индикатори^{/6}																															
Парична маса (M4), годишна стапка на раст	6,2	5,1	11,8	9,3	8,9	9,8	6,9	6,9	6,9	7,7	8,2	7,9	7,9	7,1	7,0	6,7	6,7	7,1	9,6	8,2	8,2	7,8	7,6	7,0	7,0	7,0	6,5	5,3			
Вкупни кредити, годишна стапка на раст	-0,1	5,4	7,3	6,0	5,8	6,6	7,3	4,7	4,7	4,6	4,4	5,2	5,2	5,7	5,6	5,1	5,1	5,2	6,4	6,3	6,3	6,7	7,7	8,3	8,3	8,3	8,4	8,9			
Вкупни кредити на население	7,0	9,2	10,3	10,5	10,1	8,8	9,5	8,0	8,0	7,4	7,1	8,1	8,1	8,9	8,8	8,7	8,7	8,0	7,9	7,5	7,5	7,3	7,7	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8			
Вкупни кредити на претпријатија	-5,3	2,3	4,5	1,9	1,8	4,6	5,2	1,1	1,1	1,6	1,4	2,1	2,1	2,3	2,1	1,2	1,2	2,0	4,5	4,8	4,8	5,6	7,4	8,7	8,7	8,7	9,0	10,0			
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ^{/7}	6,1	5,0	12,1	9,0	7,9	8,4	5,4	5,7	5,7	6,1	6,9	7,3	7,3	6,8	7,1	6,7	6,7	6,8	9,9	8,2	8,2	7,9	7,9	7,5	7,5	7,5	7,2	5,8			
Вкупни депозити на население	2,5	6,1	9,5	7,9	8,6	8,7	6,1	4,6	4,6	4,7	5,2	5,2	5,2	4,7	4,8	4,2	4,2	4,3	7,4	6,9	6,9	7,2	7,1	7,1	7,1	7,1	6,8	6,0			
Вкупни депозити на претпријатија	13,4	2,1	9,5	14,6	12,5	11,2	8,0	10,1	10,1	12,0	13,7	12,9	12,9	14,3	16,0	16,7	16,7	17,1	20,2	15,6	15,6	13,9	13,7	11,6	11,6	11,6	11,5	8,3			
Каматни стапки ^{/8}																															
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)	3,75	3,25	2,50	2,25	1,75	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	
Активни каматни стапки																															
денарски	7,0	6,6	6,1	5,6	5,3	5,3	5,1	5,1	5,2	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,7	4,7	4,9	4,6	4,6			
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	5,7	5,3	4,9	4,6	4,4	4,3	4,3	4,2	4,3	4,2	4,2	4,1	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0	4,1	4,1	4,0	4,0			
Пасивни каматни стапки																															
денарски	2,5	2,2	2,0	1,9	1,6	1,5	1,4	1,4	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0	1,0			
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	1,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4			
IV. Надворешен сектор индикатори																															
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)																															
Биланс на тековна сметка (% од БДП)	-275,5	-102,9	-7,12	-368,3	-155,68	-90,0	-50,6	-69,9	-366,2	29,6	-67,4	-15,1	-53,0	-112,9	-5,4	3,0	-115,3	90,8	-7,6	15,8	99,1	-62,6	-109,3	-174,6	-346,5	-415,7					
Трговски биланс (во милиони ЕУР) ^{/9}	-18,0	-18,1	-16,9	-17,9	-4,75	-3,6	-4,9	-16,7	-0,8	1,7	-2,0	-4,5	-2,3	-1,8	-1,9	-6,0	-1,9	-2,0	-1,4	-5,3	-2,1	-2,2	-3,0	-7,4	-23,1	-2,1	-2,4				
Трговски биланс (% од БДП)	-18,0	-18,1	-16,9	-17,9	-4,75	-3,6	-4,9	-16,7	-0,8	1,7	-2,0	-4,5	-2,3	-1,8	-1,9	-6,0	-1,9	-2,0	-1,4	-5,3	-2,1	-2,2	-3,0	-7,4	-23,1	-2,1	-2,4				
Увоз (во милиони ЕУР)	-6.176,5	-6.834,9	-7.676,3	-8.441,0	-1.426,9	-1.996,8	-2.252,0	-7.594,5	-623,7	-746,6	-820,5	-2.190,8	-891,6	-753,7	-807,6	-2.452,9	-805,2	-804,4	-725,7	-2.335,3	-837,2	-878,1	-943,9	-2.659,3	-9.638,3	-808,2	-980,0				
Извоз (во милиони ЕУР)	4.390,3	5.018,7	5.872,4	6.433,3	1.407,72	1.042,6	1.606,2	1.721,4	5.777,9	527,3	545,2	588,6	1.661,2	1.610,	547,1	583,8	1.747,8	587,1	566,2	564,5	1.717,7	588,9	614,3	592,7	1.795,9	6.922,6	546,0	670,4			
стапка на раст на увозот (годишна)	6,5	10,7	12,3	10,0	-36,0	-31,9	-3,4	-1,4	-10,0	5,5	3,7	35,1	14,2	138,5	65,5	35,1	71,9	12,3	33,3	7,3	17,0	9,5	26,3	19,1	18,1	29,9	29,6	31,3			
стапка на раст на извозот (годишна)	7,4	14,3	17,0	9,6	-8,25	-35,9	-1,7	5,1	-10,0	15,4	4,9	36,6	18,0	192,0	61,2	18,7	67,6	13,2	13,0	-3,8	6,9	-1,4	6,2	8,7	4,3	19,8	3,6	23,0			
Странски директни инвестиции (во милиони ЕУР)	316,9	180,0	603,7	363,3	123,24	-8,6	-8,2	48,3	154,7	-42,4	23,7	15,2	-3,5	102,5	31,3	83,2	217,0	-16,4	16,5	24,5	24,6	60,7	50,4	86,1	197,1	435,2					
Надворешен долг																															
Бруто надворешен долг (во милиони ЕУР)	7.216,6	7.372,5	7.843,7	8.154,4	8295,5	8770,9	9068,8	8536,1	8.536,1				9.809,7				10.171,6				9.870,4				9.547,3	9.547,3					
јавен сектор	3.445,3	3.461,8	3.756,2	3.836,6	3816,5	4460,3	4644,6	4301,4	4.301,4				5.202,9				5.458,7				5.157,3				4.802,0	4.802,0					
јавен сектор/БДП (во %)	35,7	34,5	35,1	34,2	35,4	41,4	43,1	40,0	40,0				44,3				46,5				43,9				40,9	40,9					
приватен сектор	3.771,2	3.910,7	4.087,5	4.317,8	4478,9	4310,5	4424,1	4.234,6	4.606,7				4.606,7				4.712,9				4.713,1				4.745,4	4.745,4					
Бруто надворешен долг/БДП (во %)	74,7	73,4	73,3	72,7	77,0	81,5	84,2	79,3	79,3				83,6				86,7				84,1				81,4	81,4					
Бруто девизни резерви (во милиони ЕУР)^{/10}																															
	2.613,4	2.336,3	2.867,1	3.262,6	3.017,3	3.639,7	3.480,2	3.359,8	3.359,8	3.335,7	3.298,0	3.939,2	3.939,2	4.003,5	4.019,8	4.031,1	4.031,1	3.547,6	3.691,6	3.690,7	3.690,7	3.650,4	3.571,4	3.643,3	3.643,3	3.643,3	3.465,1	3.382,4	3.272,5	3.272,5	

Странска ефективна побарувачка
(годишни промени во %)

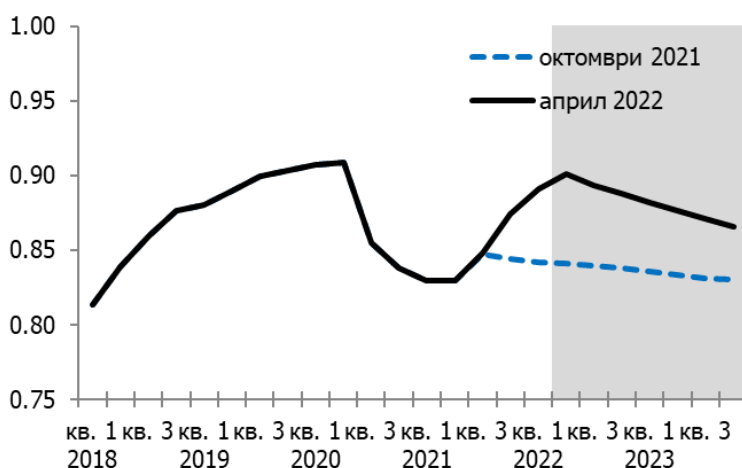
Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Странска ефективна инфлација
(годишни стапки во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Курс евро/САД-долар

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Në projeksionet e fundit të **kërkesës së huaj efektive**, vlerësimet për vitin 2022 janë rishikuar në rënie dhe ato për vitin 2023 janë rishikuar në rritje. Aktualisht pritet që rritja e kërkesës së huaj efektive në vitin 2022 të jetë 2,9% (4,3% në tetor), ndërsa për vitin 2023 rritja do të jetë 2,8% (2,2% në tetor). Rishikimet e këtilla janë kryesisht rezultat i vlerësimeve për aktivitetin më të ulët ekonomik në Gjermani³ më 2022, kurse më të lartë më 2023, krahasuar me vlerësimet e tetorit.

Sa i përket inflacionit të huaj efektiv, është bërë një rishikim në rritje për të gjithë periudhën e projeksionit, veçanërisht në vitin 2022. Kështu, rritja e inflacionit të huaj efektiv pritet aktualisht të jetë 5,7% dhe 3,2% në vitin 2022 dhe 2023 në mënyrë përkatëse, kundrejt 2,3% dhe 1,9% në tetor. Rishikimi në rritje vjen si pasojë e pritshmërive për inflacion më të lartë nga të gjithë partnerët tanë të importit, ku kontributin më të madh në rishikimin në rritje mesatarisht për dy vitet e kanë dhënë Gjermania, Bullgaria dhe Polonia.

Sa i përket **kursit valutor euro/dollar amerikan**, një rishikim më i rëndësishëm në rritje u bë për vitin 2022, me ç'rast pritet aktualisht një forcim më i madh i vlerës së dollarit amerikan ndaj euros. Kjo zhvendosje është kryesisht një pasqyrim i pritshmërive për shtrëngimin më të shpejtë monetar nga FED-i, në kushtet e realizimeve solide në tregun e punës në SHBA dhe inflacionit relativisht të lartë, si dhe rritjes së interesit të investuesve për dollarin amerikan për shkak të pasigurisë së lartë, për shkak të konfliktit ushtarak në Ukrainë. Nga ana tjetër, për vitin 2023, korrigjimi është në kahen në rënie, ku zhvlerësimi i dollarit amerikan vazhdon të pritët në raport me euron.

³ Rritja e Gjermanisë projektohet në 2,5% dhe 2,6% më 2022 dhe 2023 në mënyrë përkatëse, kundrejt 4,4% dhe 1,8% në tetor.

(квартален просек, евра/барел)

Në vlerësimet më të reja për **çmimin e naftës**⁷, për vitin 2022, u bë një rishikim në rritje, me një rritje dukshëm më të lartë të çmimeve se sa ishte parashikuar në tetor, që po parashikohet aktualisht. Ky korigjim është kryesisht për shkak të përshkallëzimit të konfliktit në Ukrainë, i cili shkaktoi mungesë në anën e furnizimit për shkak të vendosjes së ndalesës së importit të naftës ruse, nga Shtetet e Bashkuara dhe Mbretëria e Bashkuar, duke ruajtur më tej vendimin për rritjen mesatare të prodhimit mujor të naftës nga vendet anëtare të OPEC+. Nga ana tjetër, për vitin 2023 u bë një rishikim në rënie, me një rënie aktualisht më të madhe të çmimit të naftës.

(годишни промени во %)

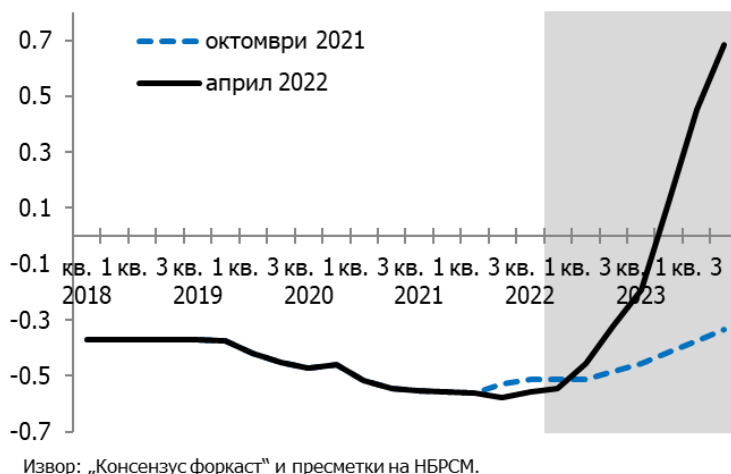
Për çmimet e nikelit dhe bakrit, rishikimet janë në rritje për të gjithë periudhën e projektimit, veçanërisht në vitin 2022. Lëvizjet në rritje të çmimeve të këtyre metaleve, veçanërisht të nikelit, vijnë si pasojë e pritshmërive për mungesa në anën e ofertës, për shkak të ndërprerjeve të mundshme të furnizimit nga Rusia, në kushtet e rritjes së kërkesës nga industria e makinave elektrike.

Цени на пченицата и пченката во евра
(годишни промени во %)

Rishikime në rritje për vitin 2022 u bënë edhe në **çmimet e produkteve ushqimore**. Në fakt, sipas vlerësimeve të fundit, pritet rritje më e theksuar e çmimit të grurit dhe rritje e çmimit të misrit, në vend të uljes. Lëvizjet në rritje të këtyre çmimeve janë për shkak të ndërprerjeve të mundshme në kanalet e furnizimit në Detin e Zi për shkak të konfliktit ushtarak midis Ukrainës dhe Rusisë⁴. Për vitin 2023, rishikimet janë në rënie, me një rënie aktualisht më të madhe të çmimeve të grurit dhe misrit, krahasuar me parashikimet e tetorit.

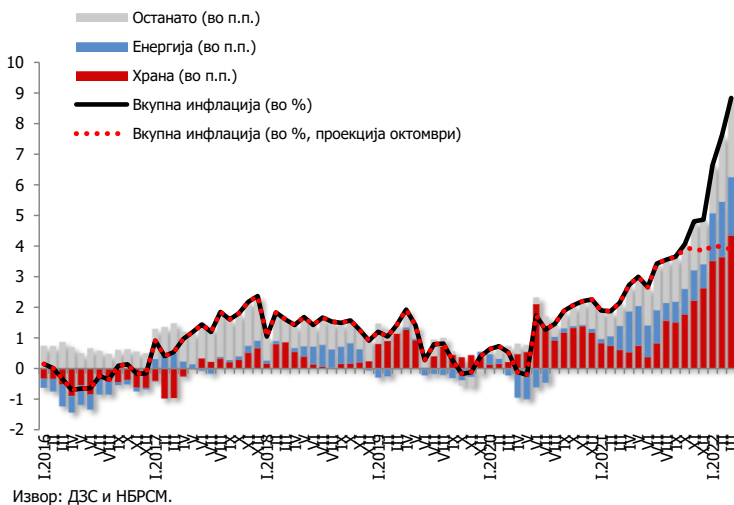
Едномесечен Еурибор
(квартален просек, во %)

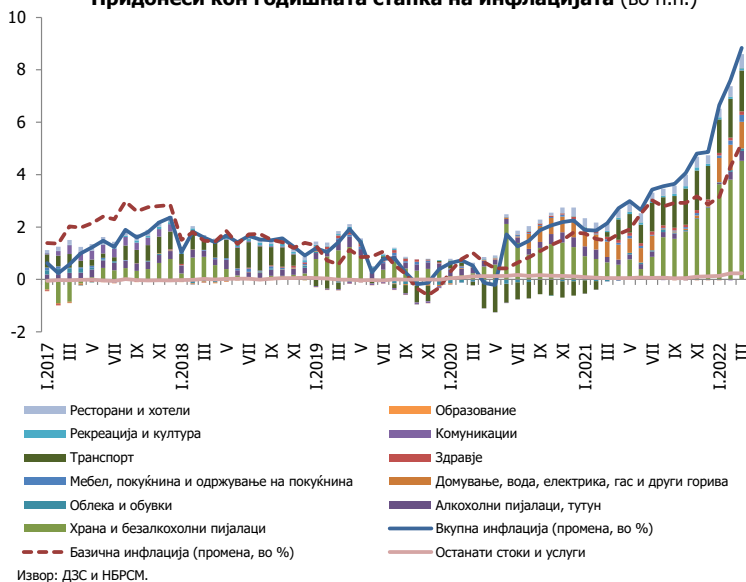
Në rastin e EURIBOR-it njëmuoj, rishikimet janë në rritje në të gjithë periudhën e projeksionit, veçanërisht në vitin 2023. Në të njëjtën kohë, pritet që EURIBOR-i njëmuoj në vitin 2022 të mbetet në zonën negative dhe mesatarisht -0,47% (-0,51% në tetor), ndërsa duke filluar nga tremujori i dytë i vitit 2023 do të kalojë në zonës pozitive dhe mesatarisht për të gjithë vitin do të jetë 0,27% (-0,4% në tetor). Lëvizjet e këtilla janë kryesisht për shkak të pritshmërive të investuesve për një shtrëngim gradual të politikës monetare nga BQE-ja në fund të këtij viti.

⁴ Ukraina dhe Federata Ruse së bashku përbëjnë rreth 30% të eksporteve globale të grurit. Porti i Odessës dhe Deti i Zi shërbejnë si kanalet kryesore për dërgesat ndërkombëtare të grurit nga Ukraina, ndërsa vendi është gjithashtu ndër eksportuesit kryesorë të elbit, misrit, lulediellit dhe farave të tjera vajore. Burimi: Publikimi i FAO: AMIS, Mars 2022.

Стапка на инфлација
(годишни придонеси во вкупната инфлација, во п.п.)

Придонеси кон годишната стапка на инфлацијата (во п.п.)

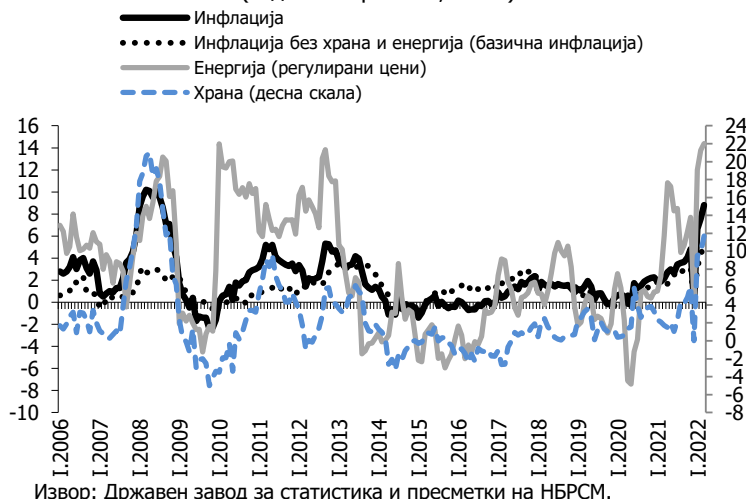
Në mars të vitit 2022, **çmimet e konsumit vendas** u rritën për 1,6% në bazë mujore (1% në muajin paraardhës), si rezultat i rritjes së çmimeve në të tre komponentët kryesorë. Në të njëjtën kohë, rritja e çmimeve të ushqimeve ka një kontribut të rëndësishëm në rritje, me një rritje të ndjeshme të çmimeve në kategorinë e "bukës dhe produkteve të drithërave", e ndjekur nga rritja në kategorinë e "qumështit, djathit dhe vezëve", çmimet e mishit dhe çmimet e frutave. Kontribut pozitiv në mars kishin edhe çmimet e energjisë, të cilat vazhdojnë të shënojnë rritje për shkak të çmimeve më të larta të karburanteve, në përputhje me rritjen e çmimeve të derivateve të naftës në tregjet botërore nën ndikimin e luftës aktuale ruso-ukrainase. Trysnitë nga rritja e çmimeve të importit u zbutën pjesërisht përmes masave të miratuara nga shteti në fillim të marsit⁵. Rritje të çmimeve në baza mujore vihet re edhe në komponentin bazë të inflacionit, me rritje më të ndjeshme të çmimeve të shërbimeve të hotelierisë, çmimeve të produkteve jo të qëndrueshme për mirëmbajtjen rutinë të amvisërive, si dhe çmimeve më të larta të transporti rrugor, ndërsa një kontribut negativ ka ulja e çmimeve të transportit ajror.

Shkalla vjetore e inflacionit në mars ishte 8,8% (7,6% në shkurt), me një përshpejtim më të theksuar të rritjes vjetore të çmimeve në komponentin ushqimor. Kontributin më të madh në shkallën vjetore të inflacionit e kanë rritja e çmimeve të bukës dhe produkteve të drithërave, karburanteve, perimeve të freskëta, si dhe çmimi më i lartë i energjisë elektrike që nga fillimi i vitit⁶. Shkalla e inflacionit vjetor e realizuar në mars është mbi shkallën e parashikuar nga cikli i projeksioneve të tetorit, me një devijim në rritje në të tre kategoritë kryesore, por më i theksuar në komponentët energjetike dhe ushqimore.

⁵ Më 9 mars 2022, shteti miratoi një paketë masash për të përballuar krizën energjetike dhe rritjen e lartë të çmimeve. Për të zbutur rritjen e çmimeve të ushqimeve dhe karburanteve, u miratuan këto masa: ulje e normës preferenciale të TVSH-së për produktet ushqimore bazë nga 5% në 0%, e vlefshme nga 17 marsi deri më 31 maj 2022; ngrirja e marzheve tregtare të produkteve ushqimore bazë; ulja e normës së TVSH-së nga 18% në 10% për shitjen e karburanteve: benzinë pa plumb, gaz naftë, gaz të lëngshëm naftë (LPG) dhe metan; dhe ulja e taksës së akcizës bazuar në çmimet e bursës, për të zbutur ndikimin e çmimeve të bursës, të cilat do të kenë ndikim të drejtpërdrejtë në çmimin e karburanteve në pikat e karburantit. Produktet ushqimore bazë përfshijnë këto produkte: bukë, miell tip 400, qumësht me përmbajtje yndyre 2%, 3,2% dhe 3,5%, sheqer të bardhë, vaj luledielli, mish dhe produkte të tjera ushqimore të therjes, oriz të bardhë dhe vezë. Marzhi më i lartë tregtar për produktet ushqimore bazë për të gjitha shoqëritë tregtare dhe tregtarët individualë që marrin pjesë në zinxhirin tregtar në tregtinë me shumicë përcaktohet në një shumë totale deri në 4% të çmimit të shitjes të llogaritur në tregtinë me shumicë, pra në një shumë totale prej deri në 3% të çmimit të shitjes të llogaritur në tregtinë me pakicë. Megjithatë, për shkak të mënyrës së regjistrimit të çmimeve nga EShS (në mes të çdo muaji), masat lidhur me çmimet e ushqimeve do të kishin efekt të plotë në regjistrimin e çmimeve për muajin prill 2022.

⁶ Në përputhje me Vendimin e Komisionit Rregullator të Energjetikës të RMV-së, datë 30.12.2021, çmimi i energjisë elektrike për furnizuesin universal "EVN HOME" SH. P. K Shkup nga 1 janari 2022 rritet për 9,48% (<https://www.erc.org.mk/pages.aspx?id=153>).

Инфлација и цени на храната и енергијата (годишни промени, во %)

Странски ефективни* и домашни цени на храна и безалкохолни пијалаци (индекси, 2015=100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондеризиран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на Северна Македонија во доменот на увозот на храна.

Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРСМ.

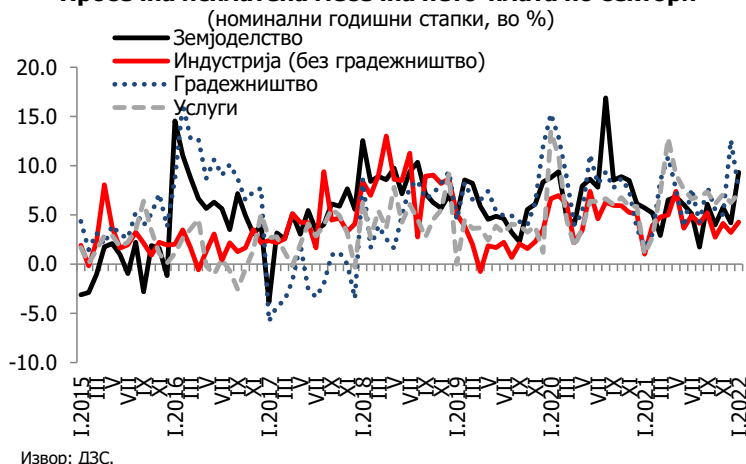
Shkalla bazë e inflacionit në mars ishte 1% me bazë mujore (0,9% në muajin paraardhës). Në bazë vjetore, shkalla bazë e inflacionit është 5,2% (4,3% në muajin paraardhës), brenda së cilës kontributin më të lartë pozitiv e kanë çmimet e shërbimeve në restorante dhe hotele, të plotësuara nga çmimet e duhanit, ndërkaq në një masë të vogël edhe nga çmimet e produkteve të higjienës personale, pijeve joalkoolike, transportit ajror dhe rrugor, produkteve jo të qëndrueshme për mirëmbajtjen rutinë të amvisërive, si dhe çmimet e automjeteve.

Sa u përket lëvizjeve të pritshme të çmimeve të supozimeve hyrëse të jashtme në projeksionin e inflacionit, rishikimet janë në kahen në rritje, që së bashku me realizimet më të larta se projeksionet, krijojnë rreziqe në rritje për normën e projektuar të inflacionit në vitin 2022. Në të njëjtën kohë, vazhdon të jetë e theksuar pasiguria dhe dinamika e lëvizjes së çmimeve botërore të produkteve primare në periudhën e ardhshme, e cila korrespondon me efektet e pasigurta ekonomike të konfliktit ushtarak në Ukrainë dhe sanksioneve kundër Rusisë të vendosura nga shumica e vendeve në botë, si dhe zhvillimi dhe përballja me pandeminë që vazhdon të ekzistojë.

Në janar të vitit 2022, rritja nominale vjetore e rrogës mesatare neto ishte 6% (5,8% në muajin paraardhës). Rritja e rrogës minimale për 1,7% në prill 2021, në përputhje me rregullimin e rregullt ligjor, kontribuon pjesërisht në rritjen e pagave vjetore⁷.

⁷ Në prill të vitit 2021 u bë harmonizimi i rregullt i rritjes së rrogës minimale (me rritjen e rrogës mesatare të paguar në RMV për vitin paraardhës, indeksit të shpenzimeve së jetesës dhe të rritjes reale të PBB-së – përkatësisht një e treta e rritje në secilin tregues). Sipas njoftimit të Ministrisë së Punës dhe të Politikës Sociale, botuar në "Gazetën Zyrtare të RMV-së" nr. 80/21 për zbatimin e Ligjit të Rrogës Minimale në Republikë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 11/12, 30/14, 180/14, 81/15, 129/15, 132/17 dhe 140/18 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 124/19 dhe 239/19), rroga minimale neto është rritur për 260 denarë. Lartësia e rrogës minimale në bruto, duke filluar nga prilli 2021, deri në mars 2022, është 22.146 denarë (më parë 21.776 denarë), pra rroga minimale në shumën neto është 15.194 denarë (më parë 14.934 denarë).

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори

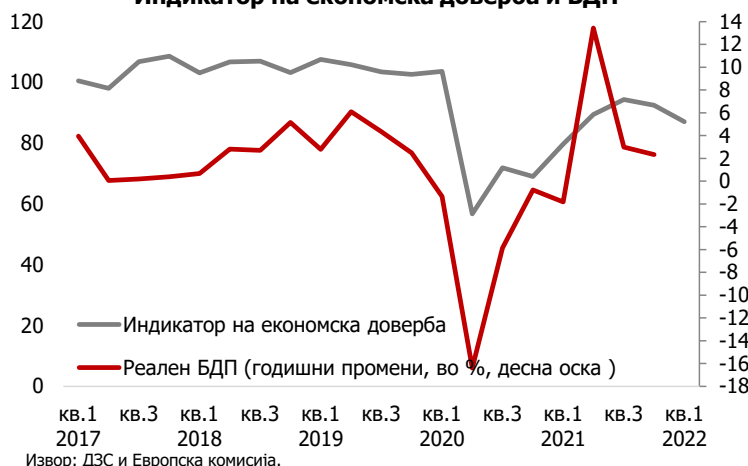

Rritja vjetore e pagave në muajin janar vihet re në të gjitha aktivitetet, me më të theksuara në aktivitetet që kanë të bëjnë me "akomodimin", "veprimtaritë e tjera shërbimi", "tregtinë", "veprimtaritë profesionale, shkencore dhe teknike", "bujqësinë", "minierat dhe gurorë" "aktivitetet e shërbimeve administrative dhe ndihmëse", ndërsa rritje solide shënuan edhe pagat në aktivitetet e "informacionit dhe komunikimit", "ndërtimtarisë" dhe "transportit".

Me rritje vjetore të shpenzimeve së jetesës, **në janar 2022 vihet re rënie reale e pagës neto prej 0,6%.**

Shkallët nominale dhe reale vjetore të realizuara të ndryshimit të pagave në janar 2022 janë aktualisht brenda pritshmërive për tremujorin e parë sipas projeksionit të tetorit.

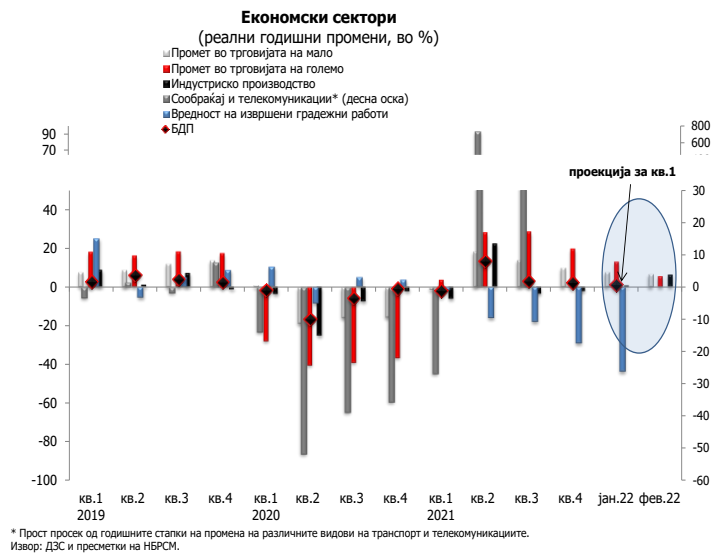
Индикатор на економска доверба и БДП

Të dhënat me frekuencë të lartë për anën e ofertës dhe kërkesës që janë në dispozicion për periudhën janar - shkurt 2022 tregojnë kryesisht për ngadalësim të rritjes vjetore të aktivitetit ekonomik edhe në tremujorin e parë të vitit. Kur bëhet fjalë për perceptimet e subjekteve ekonomike për gjendjen e ekonomisë⁸, rezultatet e hulumtimit të anketës për tremujorin e parë të vitit tregojnë për perceptime paksa më pak të favorshme krahasuar me tremujorin e mëparshëm, të lidhur kryesisht me përhapjen e llojit "omikron" të Kovid-19, si dhe për shkak të përshkallëzimit ushtarak midis Rusisë dhe Ukrainës, përkeqësimi i mëtejshëm tashmë i ndërprerë zinxhirët e furnizimit global dhe tregjet e energjisë. Megjithatë, perceptimet e subjekteve ekonomike janë ende më të favorshme krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, gjë që tregon kryesisht rritje të mëtejshme të ekonomisë, por më të moderuara.

Të dhënat në dispozicion me frekuencë të lartë në kahun e ofertës për tremujorin e parë të vitit tregojnë kryesisht rritje të aktivitetit ekonomik, por më të moderuar krahasuar me rritjen e shënuar në tremujorin e mëparshëm.

⁸ U referohet sondazheve të kryera nga Komisioni European për të matur besimin ekonomik të subjekteve në ekonomi. Treguesi i përbërë i besimit ekonomik përftohet si mesatare e ponderuar e treguesve të besimit për konsumatorët dhe treguesve të besimit për sektorë individualë të ekonomisë (ndërtim, industri, tregti me pakicë dhe shërbime).

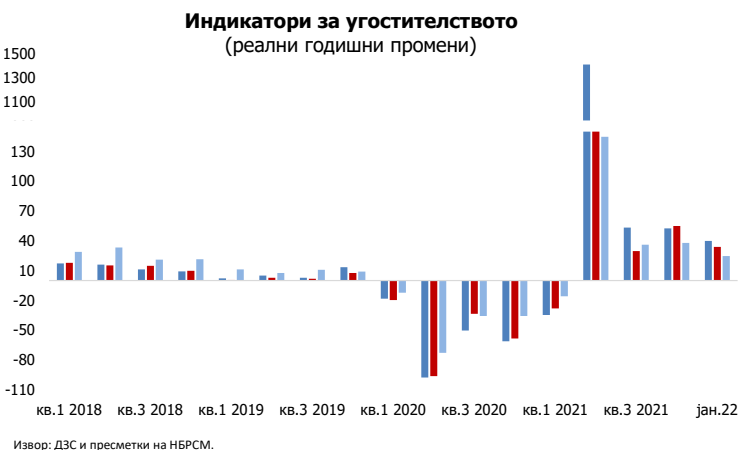

Në periudhën janar – shkurt 2022, **qarkullimi në totalin e tregtisë** vazhdon të shënojë rritje reale vjetore solide, e cila vjen si pasojë e rritjes në të tre llojet e tregtisë (tregtia me shumicë, tregtia me pakicë dhe tregtia e automjeteve).

Në periudhën janar – shkurt 2022 **prodhimi industrial** shënoi rritje reale vjetore prej 35%, që është përmirësim kundrejt rënies në tremujorin e mëparshëm, në kushtet e rritjes më të ndjeshme në sektorët e minierave dhe energjisë, ndërkohë që industria përpunuese ka një kontribut minimal pozitiv. Në kuadër të industrisë përpunuese, kontribut pozitiv më domethënës vihet re në prodhimin e produkteve të tjera minerale jometalike, në prodhimin e mjeteve motorike, si dhe në prodhimin e pajisjeve elektrike. Nga ana tjetër, kontributi më i madh negativ vihet re në prodhimin e makinerive dhe pajisjeve si pasojë e problemeve në pjesë të sektorit automobilistik, e cila lidhet me ndërprerjet e zinxhirëve të furnizimit global dhe disa aktivitete tradicionale, si prodhimi i produkteve ushqimore, pijeve dhe tekstileve, kanë një kontribut negativ.

ИНДУСТРИСКО ПРОИЗВОДСТВО И ОСТАНАТИ ЕКОНОМСКИ ДЕЈНОСТИ													
	2019				2020				2021				2022
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	ноє. дек. јан. фев.
реални годишни промени во %													
Бруто домашен производ	2.8	6.1	4.3	2.5	-1.3	-16.4	-5.9	-0.8	-1.8	13.4	3.0	2.3	- - -
Индустриско производство	8.8	1.1	7.1	-1.3	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-6.1	22.2	-3.5	-2.3	4.7 -4.9 0.7 6.3
Извршени градежни работи	15.1	-3.3	3.0	5.3	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-35.7 -8.0 -26.2
Високоградба	-9.3	5.1	23.7	-1.1	-8.5	-20.4	17.9	-8.6	18.5	5.3	-20.2	-20.9	-12.3 -45.8 -36.1
Нискоградба	58.3	-8.0	-6.7	11.1	21.3	4.7	-6.2	11.1	-16.1	-16.9	-3.5	-15.2	-46.7 35.7 -16.0
Промет во трговијата - Вкупно*	13.9	12.8	15.3	15.5	-16.7	-30.6	-26.1	-24.3	0.9	22.5	16.9	10.4	11.8 9.8 9.6 6.9
Промет во трговијата на мало*	7.6	8.8	12.0	13.8	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	13.3 6.4 7.8 6.7
Промет во трговијата на големо*	18.0	16.0	18.1	17.3	-27.8	-40.1	-38.7	-36.3	3.7	27.9	28.4	19.6	23.8 15.7 12.9 5.5

*Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со деление на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021 и 2022 година се прелиминарни податоци, додека податоците за БДП во 2020 година се прелиминарни, а за БДП во 2021 година се проценети.

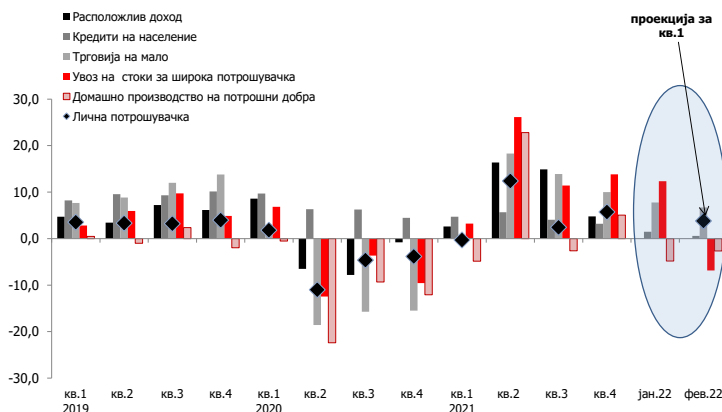

Gjithashtu, te **shërbimet hotelerike**, në muajin janar, ritme të larta rritjeje vjetore janë vërejtur në numrin e përgjithshëm të turistëve, të qëndrimeve në natë, si dhe në totalin e qarkullimit real, por të përshpejtuara në krahasim me rritjen e tremujorit paraardhës në të tre kategoritë.

Nga ana tjetër, në janar **vlera e punimeve të ndërtimit të kryera** regjistroi rënie të mëtejshme reale të lartë në bazë vjetore, më e thellë krahasuar me rënien në tremujorin e mëparshëm, si rezultat i rënies së thellë të mëtejshme si në ndërtimet e larta ashtu edhe në inxhinierinë civile.

Treguesit indikativ të **kërkesës agregate** për tremujorin e parë të vitit 2022, ato i referohen kryesisht rritjes së aktivitetit ekonomik, por më të moderuara krahasuar me rritjen e vërejtur në tremujorin e mëparshëm.

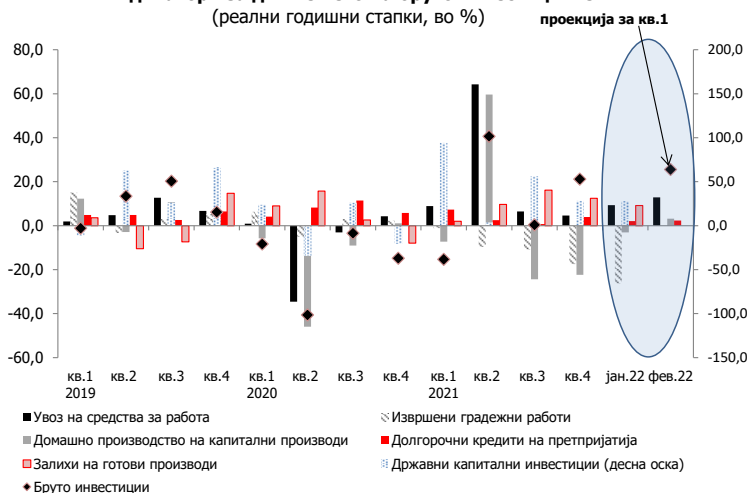
Индикатори за движењето на личната потрошувачка
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Тë dhënat në dispozicion për lëvizjet në **konsumin personal**⁹ për tremujorin e parë të vitit, ato tregojnë kryesisht ngadalësim të rritjes vjetore të tij. Kështu, në këtë periudhë rritje më e ngadalte është vërejtur në tregtinë me pakicë dhe importin e mallrave të konsumit, ndërsa rënie është vërejtur në prodhimin vendas të mallrave të konsumit. Vetëm të ardhurat bruto nga TVSh-ja vazhdojnë të rriten fuqishëm. Sa i përket burimeve të financimit të konsumit personal, të dhënat në dispozicion për këtë periudhë tregojnë për rënie reale vjetore të disa prej komponentëve të të ardhurave në dispozicion (pensionet¹⁰ dhe pagat), dhe gjithashtu ka ngadalësim të rritjes së kredive për popullsinë. Për sa i përket treguesit të besueshmërisë së konsumatorit¹¹, në tremujorin e parë të vitit 2022, i referohet perceptimeve dhe pritshmërive më pak të favorshme, si në raport me pritjet në tremujorin paraardhës ashtu edhe në krahasim me tremujorin e parë të vitit 2021, me pritshmëri më negative në raport me situatën financiare dhe të përgjithshme ekonomike në vend dhe shpenzimet e tyre në periudhën në vijim.

Индикатори за движењето на бруто инвестициите
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Тë dhënat me frekuencë të lartë për **investimet bruto**¹², në periudhën janar - shkurt 2022, ato lëvizin në drejtime të ndryshme. Kështu, rritje e vogël vërehet në prodhimin vendas të mallrave kapitale (pas rënies në tremujorët e mëparshëm), si dhe rritje shënoi edhe prodhimi i përgjithshëm industrial. Gjithashtu, vazhdon rritja e investimeve kapitale shtetërore, si dhe e kredisë afatgjatë për ndërmarrjet, por pak më e moderuar, si dhe rritje është vërejtur edhe në importin e kapitalit qarkullues. Nga ana tjetër, rënie e mëtejshme vihet re te tatimi mbi fitimin dhe në janar 2022 u intensifikua rënia e punimeve të kryera në ndërtim. Sa i përket vlerësimeve të menaxherëve për tremujorin e parë të vitit 2022, ata tregojnë për zhvillime më të favorshme në industri dhe zhvillime pothuajse identike në ndërtim, krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2021. Krahasuar me tremujorin e mëparshëm, vlerësimet për aktivitetin e

⁹ Тë dhënat e pagave janë të janarit 2022, ndërsa të dhënat për kreditë e popullsisë, pensionet, tregtinë me pakicë, prodhimin vendas të mallrave të konsumit, importin e mallrave të konsumit dhe të ardhurat bruto nga TVSh-ja i referohen periudhës janar – shkurt 2022.

¹⁰ Në pajtim me rregullimin ligjor që kryhet dy herë në vit, në janar dhe korrik, pensionet e janarit u rritën nominalisht me 2,9%. (https://www.mtsp.gov.mk/januari-2022-ns_article-mtsp-utre-zapocnuva-etapnata-isplata-na-januarski-penzii-zgolemeni-za-2-9-po-osnov-na-usoglasuvanje.nspj).

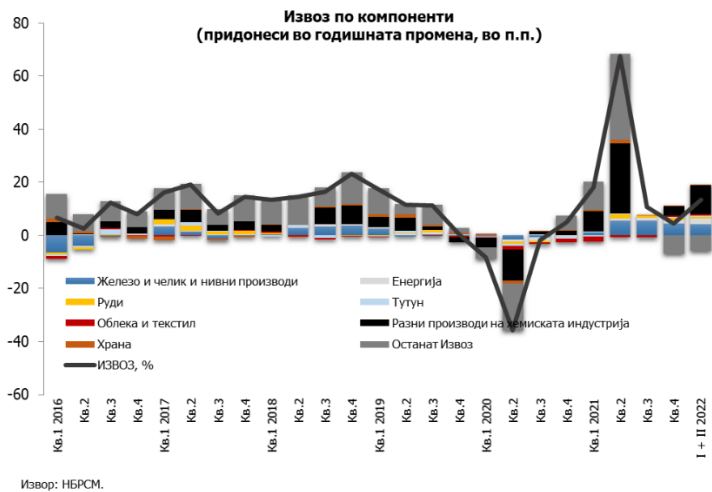
¹¹ Sipas anketave të Komisionit Europian

¹² Тë dhënat për punimet e përfunduara të ndërtimit janë të janarit 2022, ndërsa të dhënat për kreditë afatgjata për ndërmarrjet, investimet kapitale shtetërore, prodhimin industrial, importin e mallrave për investime dhe prodhimin vendas të mallrave kapitale i referohen periudhës janar - shkurt 2022.

biznesit të drejtuesve të ndërmarrjeve janë më pak të favorshme, si në industri ashtu edhe në ndërtim.

Të dhënat për **shkëmbimin e tregtisë së jashtme**, në periudhën janar - shkurt 2022, tregojnë për zgjerim të mundshëm të deficitit në tremujorin e parë të vitit krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, me rritje nominale më të lartë të importeve se eksporteve të mallrave.

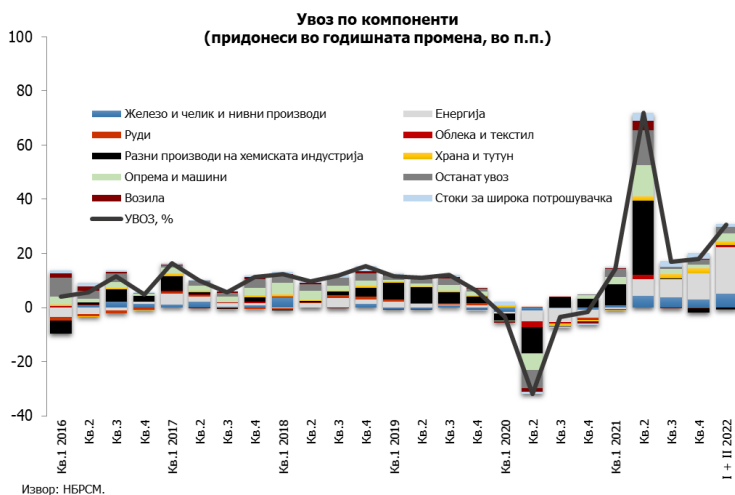
Arritjet buxhetore sipas të dhënave fiskale për periudhën janar-shkurt 2022 tregojnë një rënie të vogël reale vjetore të **konsumit publik** në tremujorin e parë të vitit. Kështu, nga kategoritë kryesore të konsumit publik, rënie reale është vërejtur edhe në shpenzimet e mallrave dhe shërbimeve, shpenzimet për paga dhe transferet tek autoritetet vendore. Nga ana tjetër, transferet e kujdesit shëndetësor shënuan rritje reale (pas një rënie në tremujorët e mëparshëm).

Deficiti në shkëmbimin e mallrave me vendet e huaja, në janar dhe shkurt 2022, është thelluar me 92% me bazë vjetore, në kushtet e rritjes dukshëm më të fortë të importeve, krahasuar me rritjen e eksporteve të mallrave. Tregtia e jashtme totale është më e lartë krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, e shkaktuar nga rritja e të dy komponentëve.

Eksporti i mallrave në dy muajt e parë të vitit shënoi rritje prej 13,4% me bazë vjetore, ku kontributin më të madh në arritje të tilla e japin disa prej kompanive të huaja që lidhen me industrinë e automobilave, të cilat janë të orientuara drejt eksportit. Kontribut pozitiv të dukshëm në rritjen e eksporteve kanë eksporti i hekurit dhe çelikut, si dhe ai i energjisë.

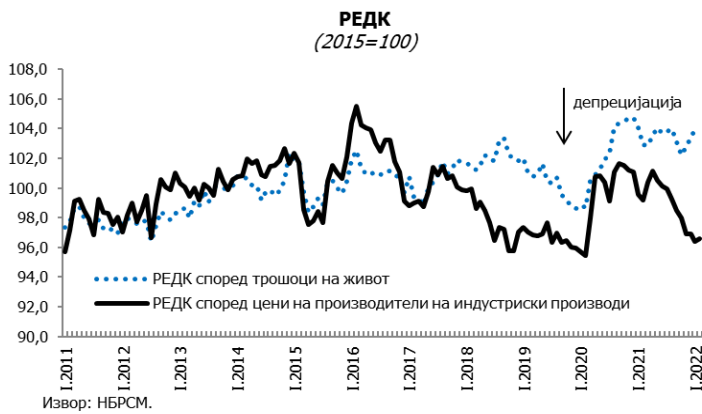
Krahasuar me projeksionin e tetorit, ecuria e eksporteve në periudhën janar - shkurt 2022 është më e mirë se sa pritej për tremujorin e parë. Devijime më të theksuara në rritje vërehen në pjesën tjetër të eksporteve, përfshirë eksportet e kompanive të huaja nga industria automobilistike, si dhe në eksportet e hekurit dhe çelikut dhe të energjisë, ndërsa arritjet në kategoritë e tjera janë kryesisht brenda projeksionit të tetorit.

Importi i mallrave, në periudhën janar - shkurt 2022, shënoi rritje më të fortë prej 30,5% me bazë vjetore. Kontributi kryesor në rritjen e importit në këtë periudhë është importi i energjisë (si pasojë e çmimeve dukshëm më të larta të karburanteve, por edhe në sasi më të larta të importuara). Në të njëjtin drejtim kanë funksionuar edhe importi i hekurit dhe çelikut, importet e tjera dhe importi i pajisjeve dhe makinerive.

Arritjet në importin e mallrave, në dy muajt e parë të vitit 2022, janë gjithashtu më të larta se pritjet për tremujorin e parë sipas projeksionit të tetorit. Devijime më të theksuara në rritje vihen re në importin e energjisë, importin e hekurit dhe çelikut, si dhe importin e pajisjeve dhe makinerive.

Arritjet në deficitin tregtar, gjatë muajve janar dhe shkurt 2022, tregojnë për deficit më të lartë krahasuar me pritjet për tremujorin e parë sipas projeksionit të tetorit.

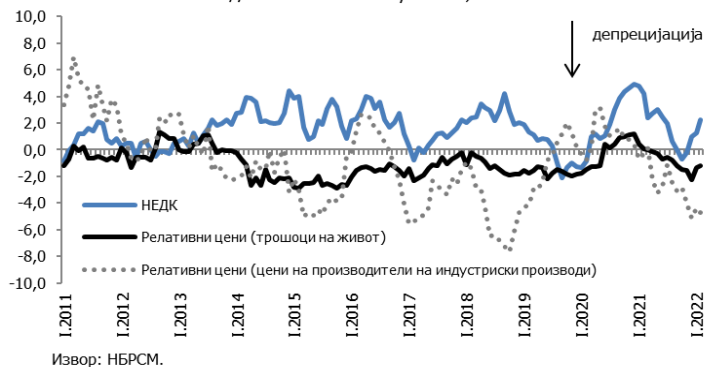

Në shkurt 2022, indeksi REDK i zhvlerësuar nga shpenzimet e jetesës u mbivlerësua me 1,0%, ndërsa indeksi REDK i llogaritur me çmimet e prodhuesve të produkteve industriale ka shënuar zhvlerësim prej 2,6%. Ndryshimet në shpenzimet relative të jetesës ranë me 1,2%, dhe çmimet relative të mallrave industriale ranë me 4,7% me bazë vjetore. Në të njëjtën kohë, NEDK-ja shënoi mbivlerësim prej 2,2%, që është rezultat i nënçmimit të lirës turke në raport me valutën vendase.

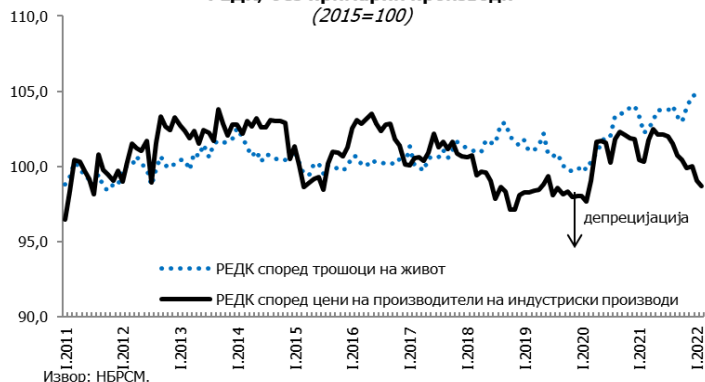

Bazuar në llogaritjen me ponderët në bazë të tregtisë së jashtme pa produkte parësore, indeksi REDK i deflatuar me shpenzimet e jetesës në shkurt 2022 shënoi mbivlerësim prej 2,3%, ndërsa REDK-ja u deflatua me çmimet e prodhuesve industrialë të zhvlerësuar për 1,6%. Në të njëjtën kohë, shpenzimet relative të jetesës shënuan rënie prej 17%, dhe çmimet relative të prodhuesve të produkteve industriale janë më të ulëta me 5,4%. Në të njëjtën kohë, NEDK-ja shënoi mbivlerësim prej 4,0%, që më së shumti është rezultat i zhvlerësimit të lirës turke ndaj denarit.

НЕДК и релативни цени
годишни стапки на промена, во %

РЕДК, без примарни производи
(2015=100)

РЕДК, без примарни производи
годишна стапка на промена, во %

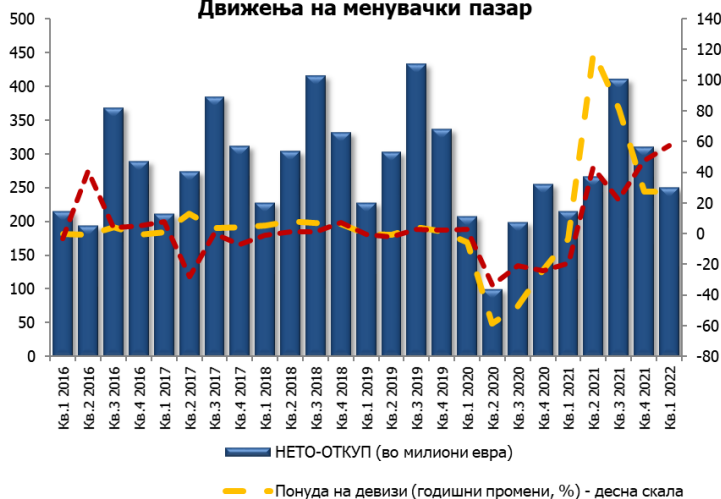

НЕДК и релативни цени, без примарни производи
годишни стапки на промена, во %

Blerja neto e realizuar në tregun e këmbimit, në tremujorin e parë të vitit 2022, arrin në 251,4 milionë euro, që paraqet rritje prej 16,3% me bazë vjetore, me rritje të njëkohshme

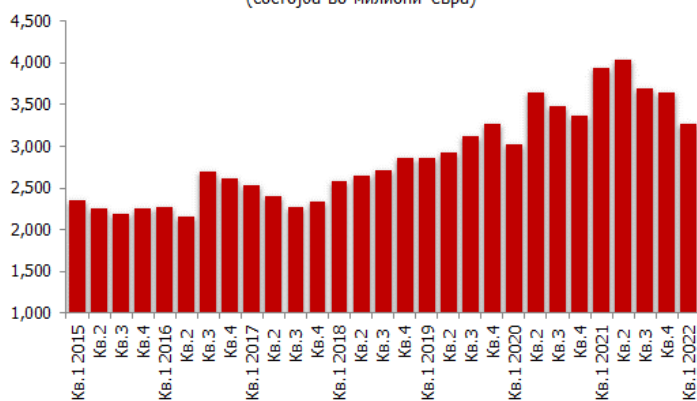
Движења на менувачки пазар

Извор: НБРСМ.

тë ofertës dhe kërkesës për valutë (për 27,2% dhe 57,4%).

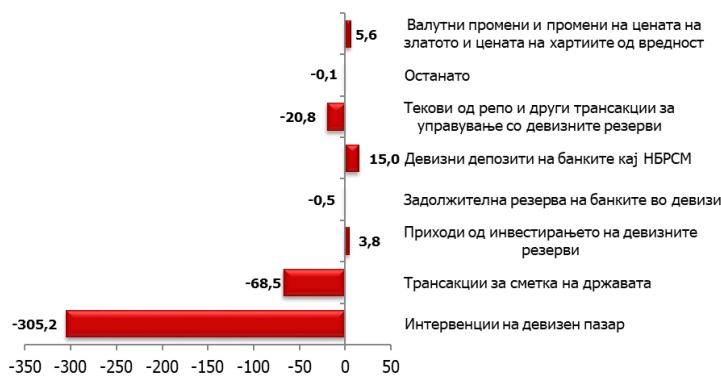
Бруто девизни резерви (состојба во милиони евра)

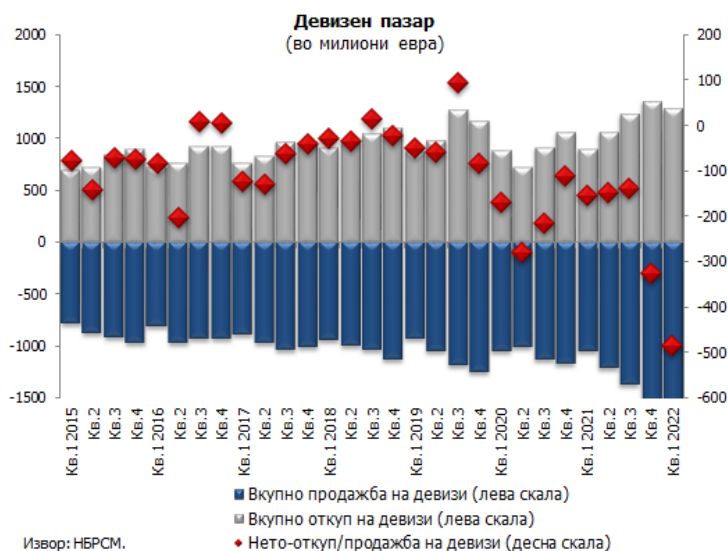
Извор: НБРСМ.

Gjendja e rezervave valutore bruto më 31.3.2022 është 3.272,5 milionë euro. Shikuar nga faktorët e ndryshimit, ndryshimi i rezervave valutore kryesisht rezulton nga ndërhyrjet e Bankës Popullore në tregun valutë, si dhe nga transaksionet për llogari të shtetit, ndërsa kategoritë e tjera patën ndikim më të moderuar në rezervat valutore në tremujorin e parë të vitit 2022.

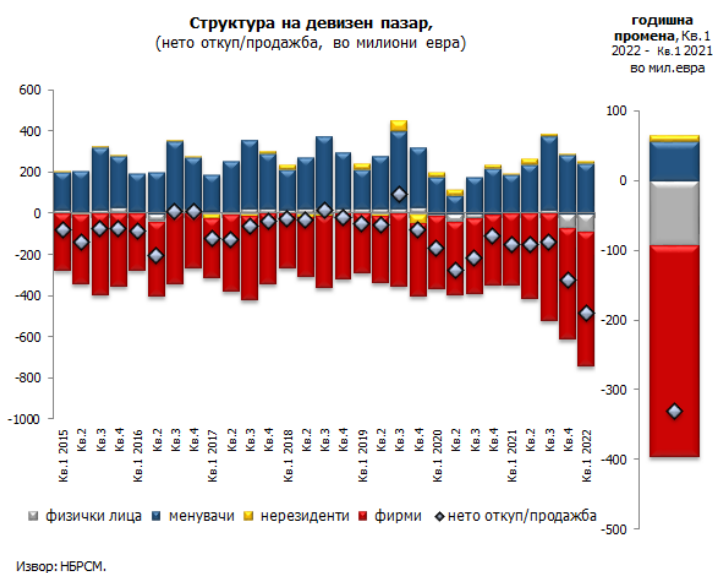
Фактори на промена на девизните резерви во првиот квартал од 2022 година (во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

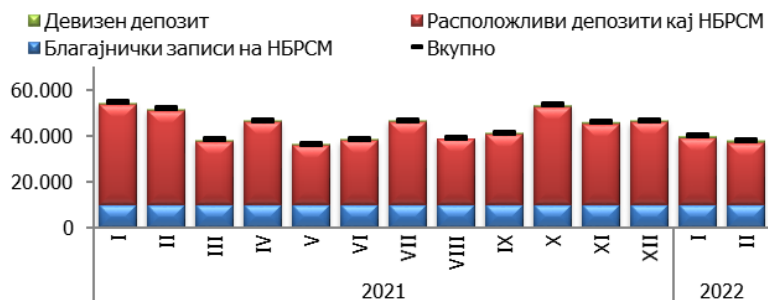
Нë tremujorin e parë të vitit 2022, në tregun valutor të bankave u realizua shitje neto e valutës, e cila është më e lartë krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, me rritje më të lartë të kërkesës në raport me rritjen e ofertës për valutë.

Analiza sektoriale tregon se ndryshime të tilla vijnë kryesisht nga shitjet e larta neto të kompanive.

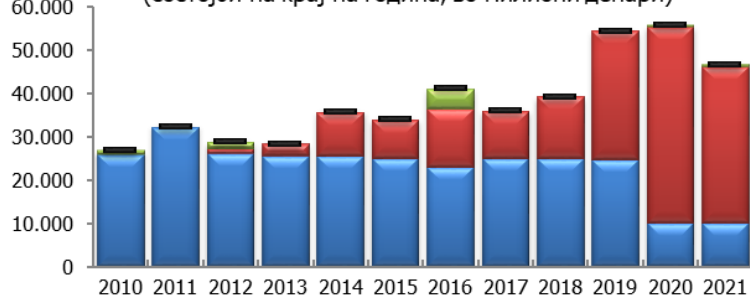
Монетарни инструменти

(состојби на крај на месец, во милиони денари)

Gjendja e instrumenteve monetare, në fund të muajit shkurt, shënoi rënie të moderuar krahasuar me një muaj më parë, që është për shkak të zvogëlimit të shumës së mjeteve të bankave të vendosura në depozita pranë Bankës Popullore, me shumë të pandryshuar të gjendjes së bonove të thesarit¹³. Niveli i instrumenteve monetare në fund të muajit shkurt është më i lartë krahasuar me nivelin e parashikuar në fund të tremujorit të parë 2022¹⁴.

(состојби на крај на година, во милиони денари)

Извор: НБРСМ

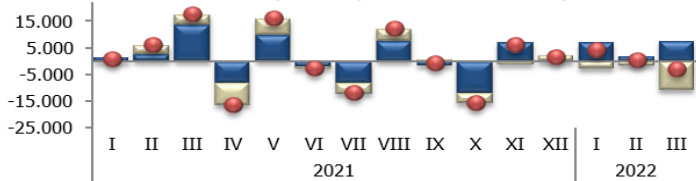
Mjetet valutore neto të Bankës Popullore, në fund të muajit shkurt, janë brenda nivelit të parashikuar në fund të tremujorit të parë të vitit 2022.

¹³ Në ankandin e bonove të thesarit të Bankës Popullore, i cili u mbajt më 16 shkurt 2022, u ofruan dhe shitën bono thesari në vlerë prej 10.000 milionë denarë, me kamatë prej 1,25% dhe me afat maturimi 28 ditë.

¹⁴ Krahaset e të arriturave janë në raport me projeksionin e tetorit të Bankës Popullore.

Ликвидност на банки*

месечни промени, во милиони денари

■ Автономни фактори, нето
■ Монетарни инструменти, нето
● Сметки на банки кои имаат обврска за ЗР

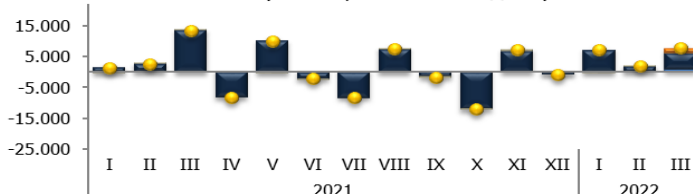
годишни промени, во милиони денари

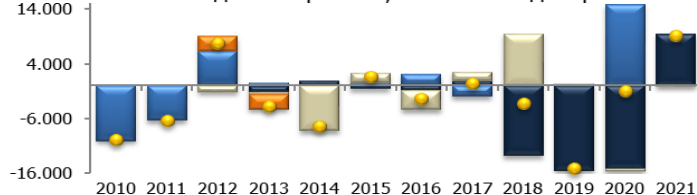
*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Монетарни инструменти*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

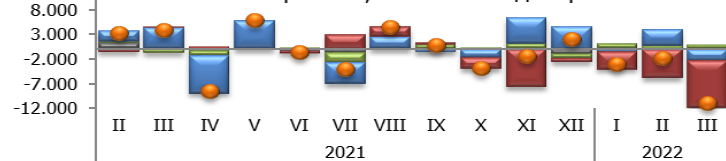

■ Благајнички записи
■ Депозити преку ноќ
■ Депозити на 7 дена
■ Репо операции
● Мон. инструменти, нето

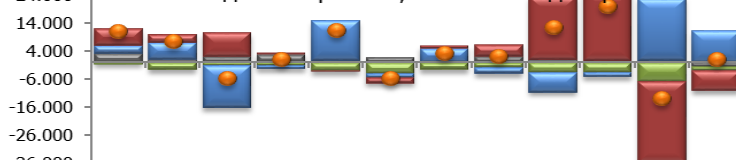
*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Автономни фактори*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

■ Девизни интервенции
■ Трансакции на држава
■ Готови пари во оптик
■ Останати автономни фактори
● Автономни фактори, нето

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

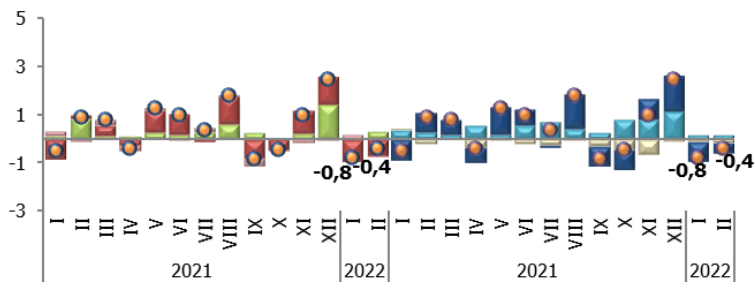
Totali i depozitave të shtetit pranë Bankës Popullore, në muajin shkurt, shënoi rënie të moderuar mujore, me çka gjendja e tyre është brenda parashikimeve për fund të tremujorit të parë të vitit 2022.

Në muajin shkurt, paraja primare shënoi një rënie të vogël mujore, si rezultat i reduktimit të parasë së gatshme në qarkullim, me rritje të vogël në totalin e rezervave të bankave në Bankën Popullore. Në të njëjtën kohë, balanca e parasë primare aktualisht është më e ulët krahasuar me parashikimin për fund të tremujorit të parë të vitit 2022.

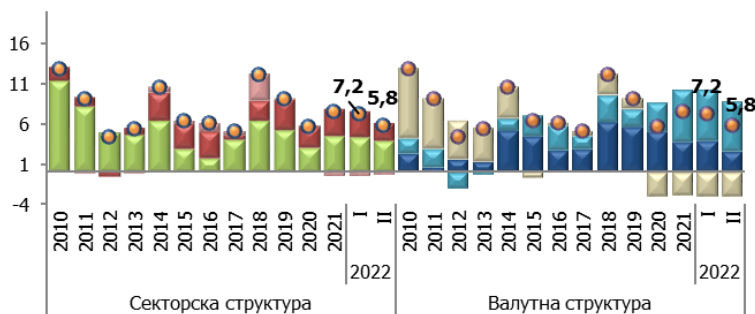
Mjetet likuide të sistemit bankar shënuan rënie mujore në muajin mars. Instrumentet monetare kontribuan në krijimin e likuiditetit, me ndryshimin si rezultat i sasisë më të ulët të vendosjeve të bankave në depozitat afatshkurtra, pra në depozitat njëditore dhe në bonot e thesarit¹⁵, si dhe nga operacionet repo. Nga ana tjetër, faktorët autonomë në bazë neto ndikuan në uljen e likuiditetit të sistemit bankar si rezultat i ndërhyrjeve valutore të Bankës Popullore dhe transaksioneve të shtetit, ndërsa paratë në qarkullim kontribuan në rritje e vogël e likuiditetit.

¹⁵ Në ankandin e bonove të thesarit të Bankës Popullore, i cili u mbajt më 16 mars.2022, janë ofruar 10.000 milionë denarë bono thesari, nga të cilat janë shitur 9.137 milionë denarë, me kamatë prej 1,25% dhe me afat maturimi 28 ditë.

Вкупни депозити
(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

- Депозити на останати сектори*
- Депозити во странска валута
- Депозити на претпријатијата
- Депозити, месечни/годишни промени, во %
- Депозити во домашна валута
- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата
- Депозити, годишни промени, во %

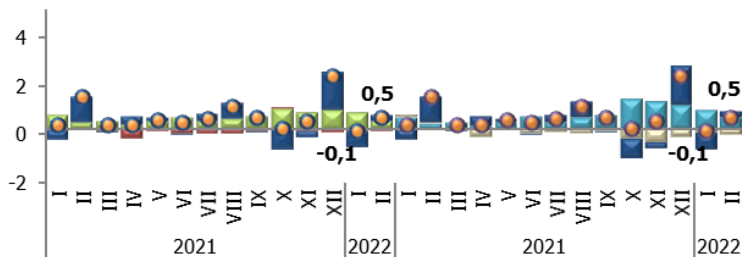
*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансферабилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка
Извор: НБРСМ.

Totali i depozitave¹⁶ në sistemin financiar, në shkurt 2022, shënuan rënie të vogël mujore prej 0,4%, pas rënies prej 0,8% në muajin paraardhës. Nga pikëpamja sektoriale, ndryshimi negativ në tërësi është rezultat i rënies së depozitave të ndërmarrjeve, me rritje të moderuar të depozitave të amvisërive. Nga aspekti valutor, rënia mujore e gjithsej depozitave është rezultat i rënies së depozitave në denarë (duke përfshirë paratë e depozitave), me rritje të moderuar të depozitave në valutë. Totali i depozitave në periudhën janar - shkurt janë më të ulëta krahasuar me fundin e vitit 2021, me rritje të pritshme në tremujorin e parë të vitit, sipas projeksionit të tetorit.

Shkalla vjetore e rritjes së totalit të depozitave, në shkurt 2022, është 5,8% dhe aktualisht është më e ulët se rritja vjetore e parashikuar në fund të tremujorit të parë 2022 (nga 6,9%). Nga pikëpamja sektoriale, rritja vjen kryesisht nga rritja e depozitave të amvisërive, me rritjen e njëkohshme vjetore të depozitave të ndërmarrjeve. Nga aspekti valutor, rritja është rezultat i depozitave në valutë, me rënie të moderuar të depozitave në denarë (përfshirë paratë e depozitave).

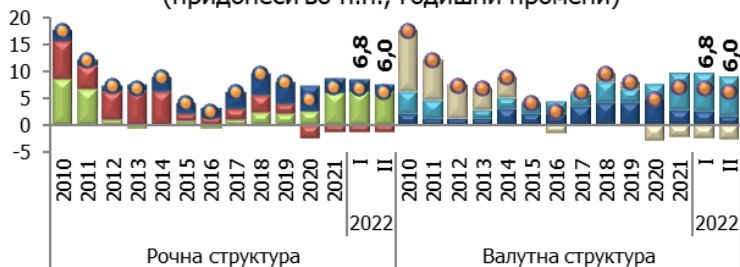
¹⁶ Të dhënat i referohen depozitave të sektorit joshjetëror në banka dhe kursimoret, aktivet e institucioneve të tjera financiare në llogaritë në BPRMV dhe mjetet e njësive të vetëqeverisjes vendore në llogaritë në BPRMV. Të dhënat korrespondojnë me ndryshimet metodologjike të BPRMV nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në këtë vjeggëz: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspj.

Депозити на домаќинства (придонеси во п.п, месечни промени)

Депозитат е амвисërive, në shkurt 2022, shënuan rritje mujore prej 0,5%, e cila në nivel të pandryshuar të depozitave në denarë (me para të depozitave), në tërësi rrjedh nga depozitat në valutë. Nga pikëpamja afatshkurtër, depozitat afatshkurtra kontribuojnë në rritjen e depozitave të амвисërive, ndërsa depozitat afatgjata janë pothuajse të pandryshuara. **Në bazë vjetore, rritja e depozitave të амвисërive në muajin shkurt është 6,0%.**

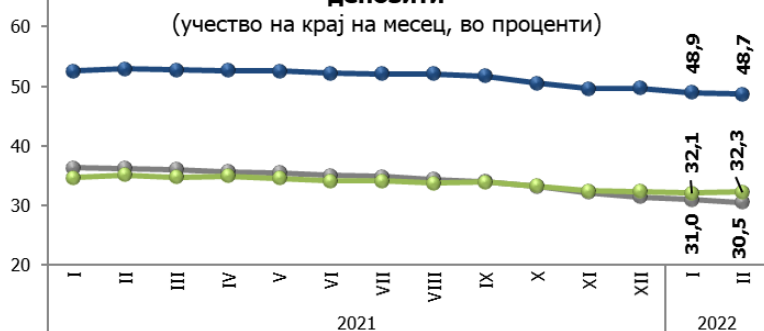
(придонеси во п.п., годишни промени)

- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата во домашна валута
- Депозити на домаќинствата во странска валута
- Долгорочни депозити на домаќинствата
- Краткорочни депозити на домаќинствата
- Депозити на домаќинствата, месечни/годишни промени, во %

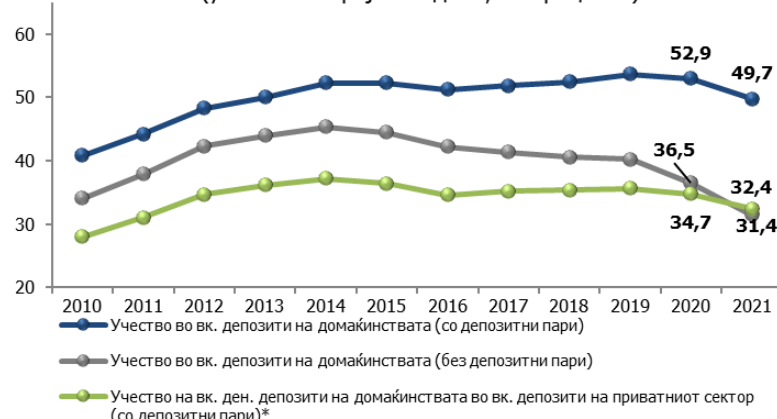
Извор: НБРСМ.

Денарски депозити на домаќинствата/вкупни депозити

Pjesëmarrja e depozitave në denarë (me para të depozitave) në gjithsej depozitat e амвисërive, në fund të shkurtit, është 48,7% (48,9% në muajin paraprak).

(учество на крај на година, во проценти)

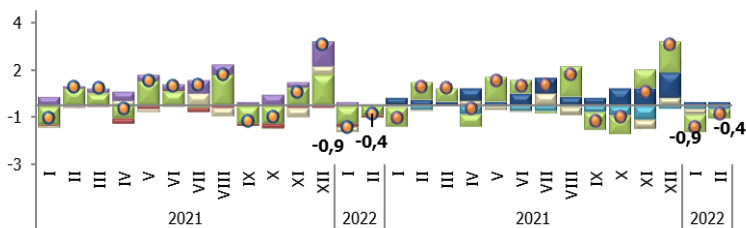

*Вкупните депозити само во банки и штедилници.

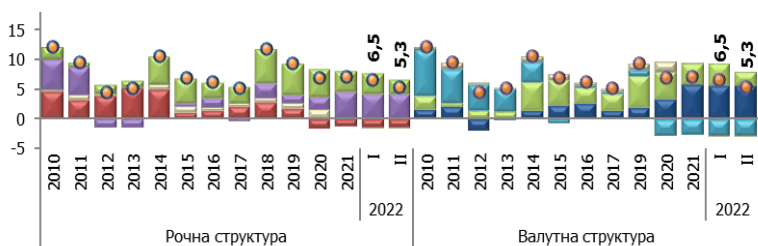
Извор: НБРСМ.

Парична маса M4

(придонеси во п.п., месечни промени)

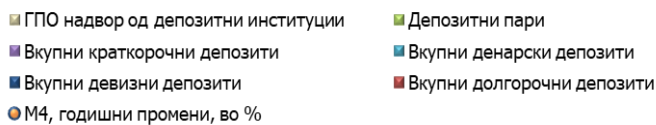

(придонеси во п.п., годишни промени)

Рочна структура

Валутна структура

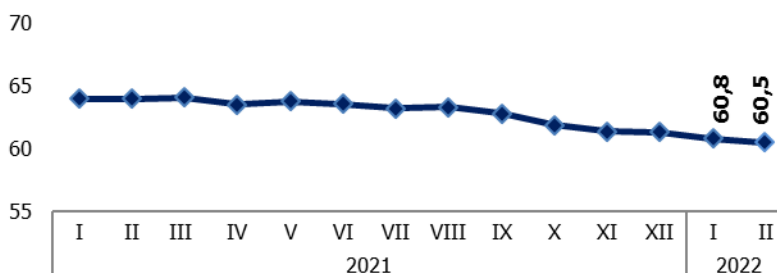

Извор: НБРСМ.

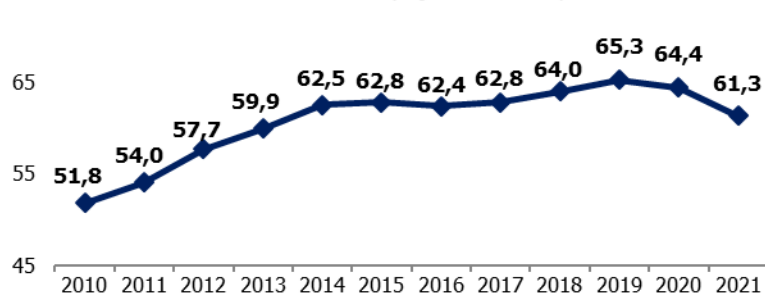
Paraja e gjerë e shprehur përmes agregatit monetar më të gjerë M4, në shkurt 2022, shënoi rënie mujore prej 0,4%, pas rënies prej 0,9% në muajin paraardhës. Reduktimi rezulton nga komponenti më likuid i parasë së gjerë, pra nga reduktimi i parasë depozituese. Në terma të maturitetit, depozitat afatshkurtra shënuan rritje të moderuar, ndërsa depozitat afatgjata mbetën pothuajse të pandryshuara. Nga aspekti valutor, zvogëlimi është rezultat i rënies së depozitave në denarë (më së shumti si rezultat i parave të depozitave), me rritje të vogël të depozitave në valutë. **Në bazë vjetore, paraja e gjerë në shkurt 2022 është më e lartë me 5,3%, kundrejt rritjes vjetore të parashikuar prej 6,8% për tremujorin e parë të 2022.**

Учество на M4 денарски дел во вкупна парична маса M4

податоци на крај на месец, во %

податоци на крај на година, во %

Извор: НБРСМ.

Pjesëmarrja e denarit në paranë e gjerë të përgjithshme M4, në fund të shkurtit është 60,5% (60,8% në muajin paraprak).

Вкупни кредити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

Секторска структура

Валутна структура

- Кредити во странска валута
- Кредити во домашна валута
- Кредити на претпријатијата
- Кредити на домаќинствата
- Кредити, месечни/годишни промени, во %
- Кредити, годишни промени, во %

Извор: НБРСМ.

Në muajin shkurt, kredia totale ka shënuar rritje të vogël mujore prej 0,9%.

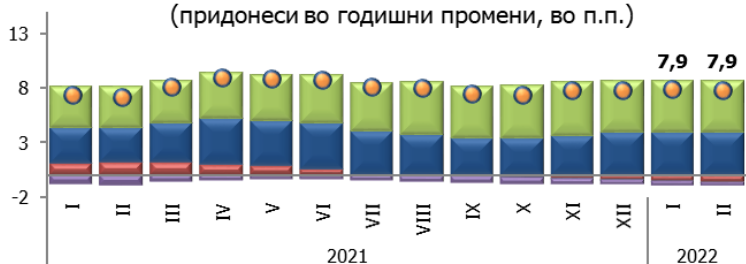
Nga pikëpamja sektoriale, rritja është kryesisht rezultat i kredisë për ndërmarrjet, me rritje të njëkohshme më të moderuar të kredisë për amvisëritë. Për sa i përket strukturës valutore, rritja është pothuajse njëloj si rezultat i kredive në valutë vendase dhe të huaja. Në periudhën janar - shkurt, totali i kredisë ka shënuar rritje, e cila është brenda rritjes së pritur për tremujorin e parë të vitit 2022, sipas projeksionit të tetorit.

Norma vjetore e rritjes së totalit të kredisë, në muajin shkurt, ishte 8,9%, me rritje vjetore të parashikuar prej 7,1% për tremujorin e parë 2022, në pajtueshmëri me projeksionin e tetorit.

Nga pikëpamja sektoriale, rritja vjen më së shumti nga kreditë e ndërmarrjeve, me kontribut pozitiv nga kreditë e amvisërive. Sa i përket strukturës valutore, kreditë në valutë vendore kanë kontribut më të madh në rritjen vjetore të kredisë, ndërsa kreditë në valutë kanë gjithashtu kontribut të moderuar pozitiv (përfshirë kreditë në denarë me klauzolë valutore).

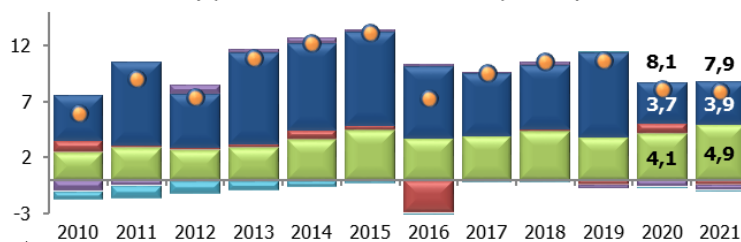
Кредити на домаќинствата*

(придонеси во годишни промени, во п.п.)

- Станбени кредити
- Потрошувачки кредити
- Кредити картички и негативни салда на тековни сметки
- Автомобилски кредити
- Останати кредити
- Кредити на домаќинствата, годишни промени, во %

(придонеси во п.п., годишни промени)

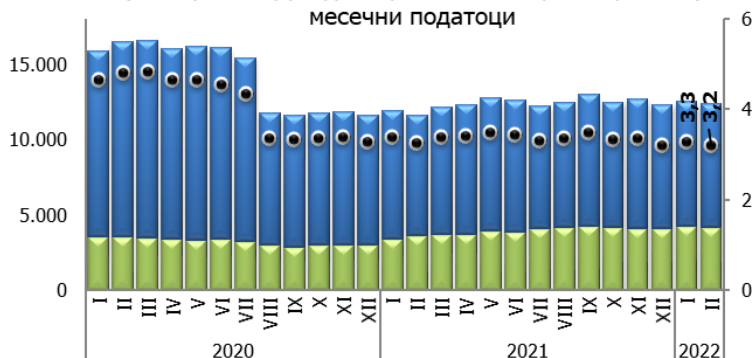

*не се вклучени кредитите на самостојните вршители на дејност со личен труд
Извор: НБРСМ.

Rritja vjetore e kredive të amvisërive¹⁷, në shkurt, është 7,9%, ndërkohë që vijon të rrjedhë në masë të madhe nga kredia për banesa, me kontribut pozitiv edhe nga kredia konsumatore.

¹⁷ Pa kreditë e individëve të vetëpunësuar.

Сомнителни и спорни побарувања
(секторска структура и учество во вкупни кредити)
месечни податоци

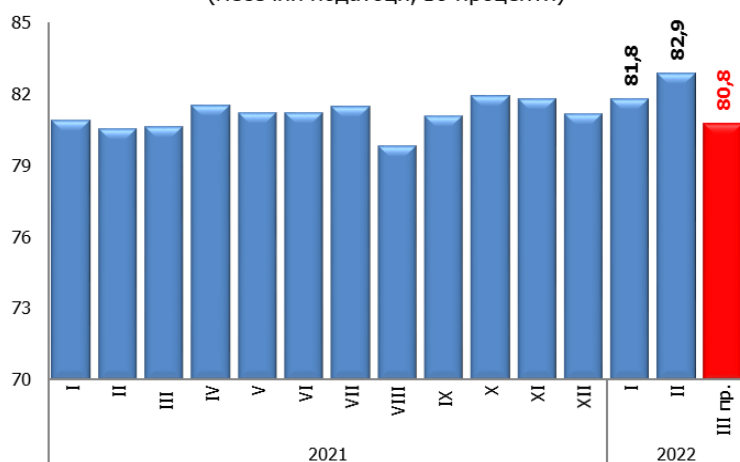

годишни податоци

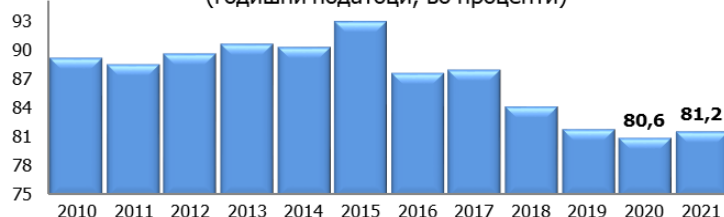

■ Сомнителни и спорни побарувања на претпријатијата во милиони денари, лева скала
■ Сомнителни и спорни побарувања на домаќинствата во милиони денари, лева скала
● Учество на сомнителните и спорните побарувања во вкупните кредити во %, десна скала
Извор: НБРСМ.

Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити
(месечни податоци, во проценти)

(годишни податоци, во проценти)

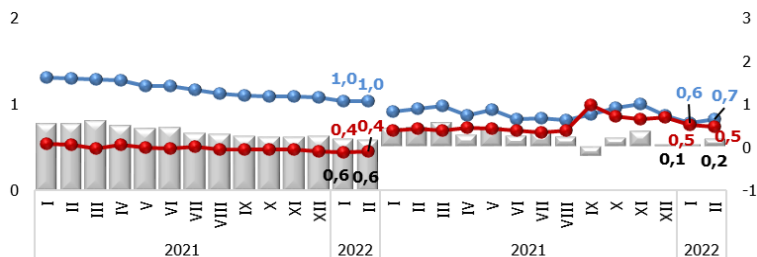

Извор: НБРСМ.

Пjesëmarrja e kërkesave të dyshimta dhe të kontestuar në totalin e kredive, në muajin shkurt, shënoi rënie të vogël mujore prej 0,1 p.p. dhe arriti në 3,2%. E parë nga aspekti i strukturës sektoriale, pjesa më e madhe e shumës totale të kredive me probleme vjen nga sektori "ndërmarrje", ndërsa pjesa e kredive me probleme të sektorit "amvisëri" është dukshëm më e ulët.

Treguesi për shfrytëzimin e potencialit depozitues të bankave për kreditimin e sektorit privat në muajin janar është 82,9%, që është më shumë krahasuar me vlerën e parashikuar të këtij treguesi për fundin e tremujorit të parë 2022 (80,8%), sipas projeksionit të tetorit.

Каматни стапки на вкупните депозити
(месечни податоци, во проценти)

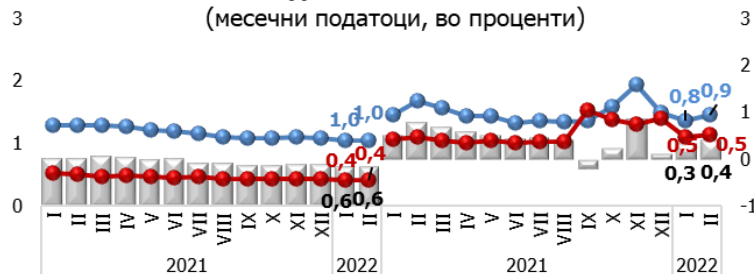

(податоци со крај на година, во проценти)

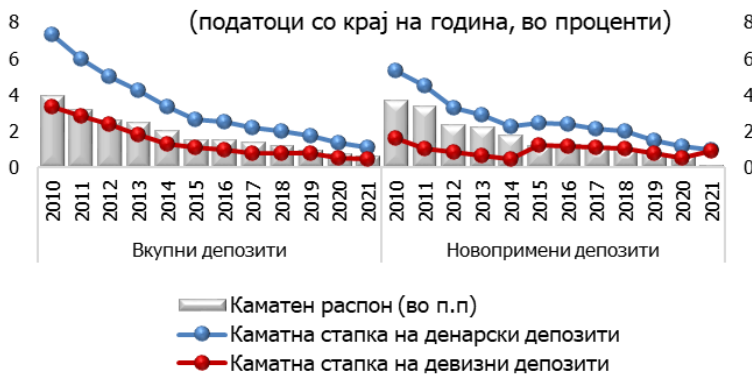

Извор: НБРСМ

Каматни стапки на депозитите на домаќинствата
(месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

Извор: НБРСМ

Në shkurt 2022, normat e interesit në totalin e depozitave (denarë dhe valutë të huaj)¹⁸ mbetën të njëjta, ndërkohë që diferenca e interesit është ende e qëndrueshme në nivelin prej 0,6 p.p. Te **totali i depozitave të sapo pranuar**¹⁹, diferenca e interesit shënoi rritje të vogël mujore prej 0,1 p.p. dhe arriti në 0,2 p.p., në kushtet e rritjes së normës së interesit në denarë për 0,1 p.p. krahasuar me muajin e kaluar.

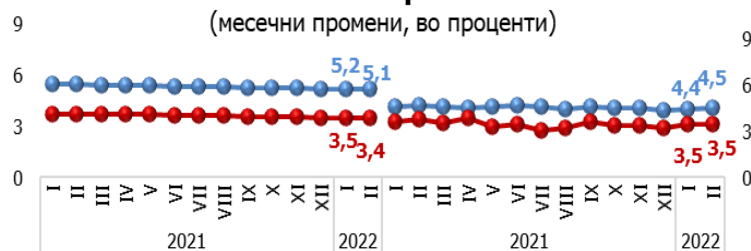
Tek amvisëritë, diferenca ndërmjet normave të interesit për depozitat në denarë dhe në valutë vazhdon të jetë 0,6 p.p., me norma të interesit të pandryshuara për depozitat në denarë dhe në valutë. **Diferenca e normës së interesit për depozitat e reja të pranuar të amvisërive** u rrit për 0,1 p.p. dhe është 0,4 p.p., me rritje të normës së interesit në denarë për 0,1 p.p.

¹⁸ Të dhënat për normat e interesit janë në pajtim me ndryshimet metodologjike të BPRMV-së nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në linkun: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspj.

¹⁹ Për sa i përket normave të interesit të depozitave të reja, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për depozitat e pranuar rishtazi rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i depozitave të pranuar rishtazi (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

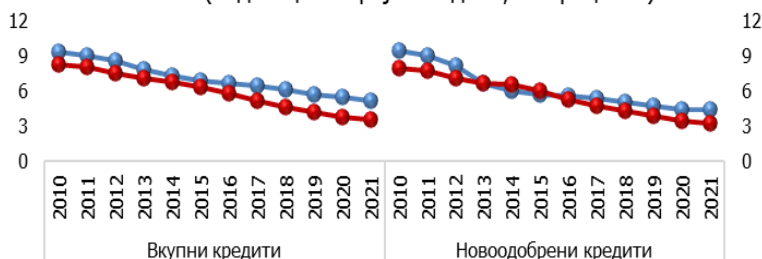
Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори

(месечни промени, во проценти)

Në shkurt 2022, normat e interesit në **totali i kredive të familjeve dhe ndërmarrjeve** regjistroi ndryshime mujore në rënie prej 0,1 p.p. dhe ishin përkatësisht 5,1% dhe 3,4%. Te **kreditë e sapomiratuara**²⁰, norma e interesit të familjeve u rritën me 0,1 p.p. dhe shënoi vlerën 4,5%, me norma të pandryshuara interesi për kredinë e korporatave (3,5%).

(податоци со крај на година, во проценти)

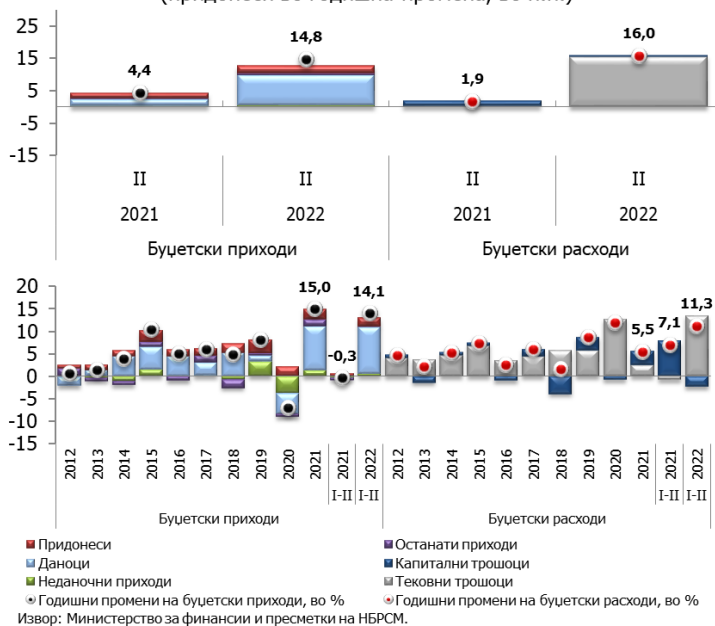

— Каматна стапка на кредити на домаќинства

Извор: НБРСМ — Каматна стапка на кредити на претпријатија

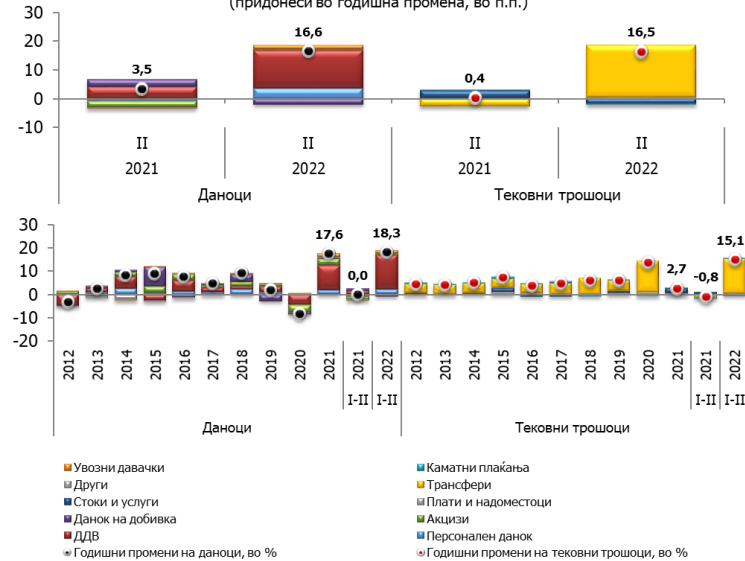
²⁰ Për sa i përket normave të interesit të kredive të reja të miratuara, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për kredite të miratuara rishtazi rrjedh nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i kredive të miratuara rishtazi (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Буџетски приходи и расходи
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

Në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut (buxhetin qendror dhe buxhetet e fondeve), në shkurt 2022, totali i të ardhurave dhe shpenzimeve buxhetore në nivel vjetor u rrit për përkatësisht 14,8% dhe 16.0%. Rritja e të hyrave të buxhetit pothuajse tërësisht rezulton nga rritja e të ardhurave tatimore, (kontribut pozitiv prej 9,1 p.p.), me rritje më të ulët të të ardhurave nga kontributet, të ardhurat e tjera dhe të ardhurat jotatimore (kontributi pozitiv prej përkatësisht 2,2 p.p., 0,8 p.p. dhe 0,7 p.p.). Gjithashtu, të ardhurat tatimore në muajin shkurt rezultuan më të larta me 16,6% në bazë vjetore, kryesisht si rezultat i hyrjeve më të larta nga TVSh-ja, me kontribut pozitiv më të vogël nga komponentët e tjerë. Rritja e të dalave të buxhetit, në shkurt 2022, është tërësisht për shkak të shpenzimeve rrjedhëse (kryesisht nga transferet), me kontribut të vogël pozitiv nga shpenzimet kapitale.

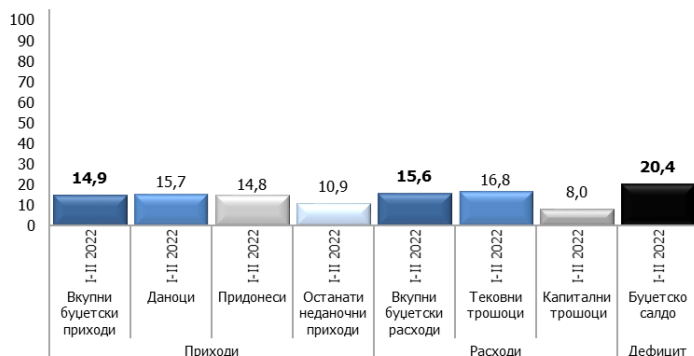
Даноци и тековни трошоци
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

Në periudhën janar – shkurt 2022, të ardhurat totale buxhetore janë më të larta për 14,1% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Kontributin më të madh në rritjen e të hyrave buxhetore e kanë të ardhurat më të larta tatimore. Nga ana tjetër, shpenzimet totale buxhetore janë më të larta për 11,3%, që kryesisht vjen si pasojë e rritjes së shpenzimeve rrjedhëse, me kontribut të vogël negativ të shpenzimeve kapitale.

²¹ Të hyrat e tjera përfshijnë të hyrat kapitale, donacionet e huaja dhe të hyrat nga huat e shlyera.

Реализација на Буџетот, по категории
(централен буџет и фондови), во проценти од годишен план*

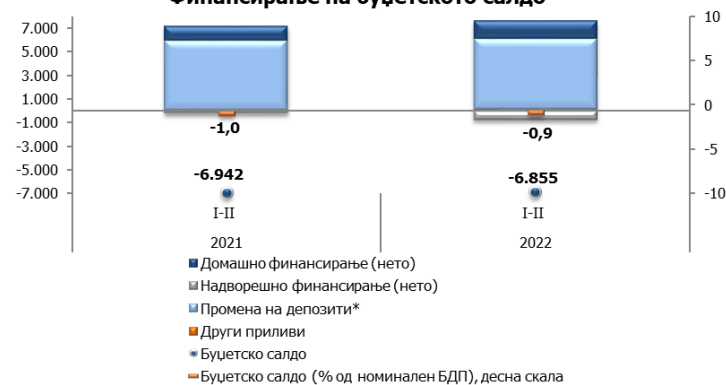

*за 2021 година пресметките се направени во однос на реалокацијата на Буџетот од декември.

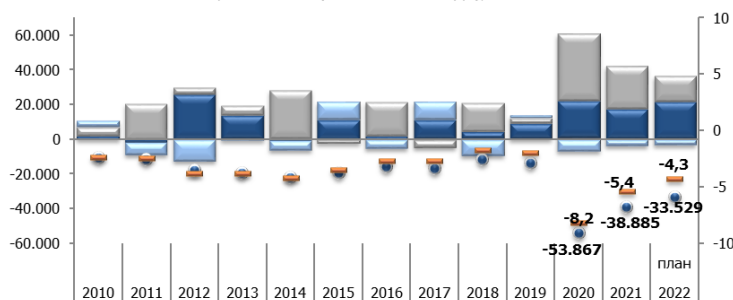
Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

Krahasuar me planin vjetor të Buxhetit ²² për vitin 2022, realizimi i të hyrave dhe shpenzimeve buxhetore, në periudhën janar - shkurt 2022, janë 14,9% dhe 15,6%. Deficiti buxhetor i realizuar në vlerë prej 6.855 milionë denarë paraqet 20,4% të deficitit të planifikuar për vitin 2022.

Финансирање на буџетското салдо

Deficiti buxhetor i realizuar, në periudhën janar - shkurt 2022, në vlerë prej 6.855 milionë denarë. (ose 0,9% nga PBB-ja²³) financohet kryesisht nëpërmjet përdorimit të depozitave të shtetit në Bankën Popullore dhe nëpërmjet huamarrjes së shtetit në tregun e brendshëm.

* Позитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.

Извор: Министерство за финансии

²² "Gazeta Zyrtare e RMV-së" nr. 287 nga 20.12.2021.

²³ Në kuadër të analizës, janë përdorur projeksionet e tetorit të Bankës Popullore për PBB-në nominale për vitin 2022.

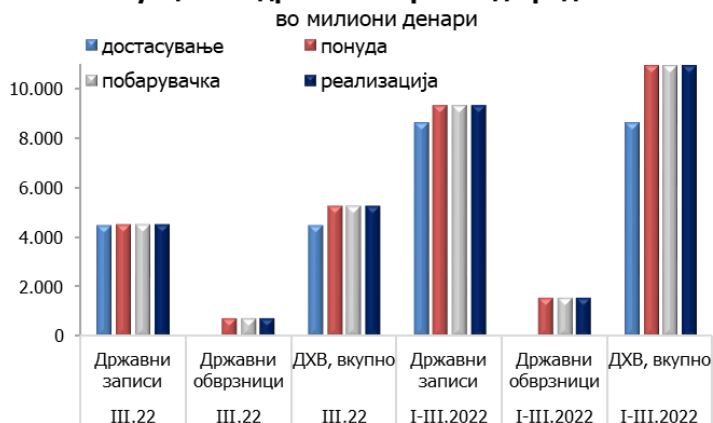
(промени, во милиони денари)

Извор: Министерство за финансии.

Në mars 2022, gjendja e letrave me vlerë të qeverisë emetuar në tregun primar shënoi rritje mujore për 776 milionë denarë dhe në fund të muajit arriti në 148.591 milionë denarë. Rritja vjen si pasojë e rritjes së bonove dymbëdhjetëmujore të thesarit dhe obligacioneve të qeverisë pesëmbëdhjetëvjeçare (pa klauzolë valutore).

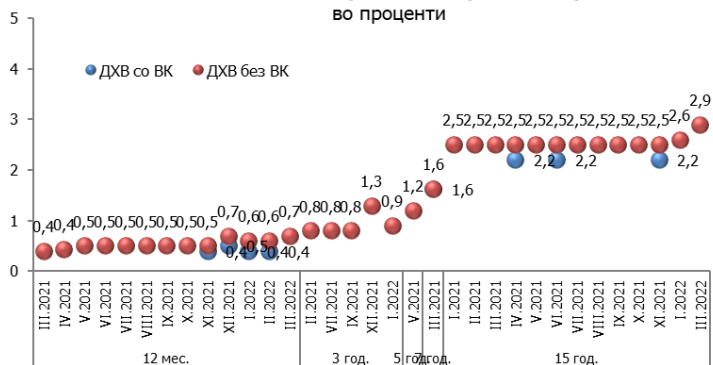
Аукции на државни хартии од вредност

Emetimet e reja të letrave me vlerë të qeverisë, në mars 2022, ishin me afat maturimi dymbëdhjetë muaj e pesëmbëdhjetë vjet, pa klauzolë valutore. Në mars 2022 maturuan bonot dymbëdhjetëmujore të thesarit të emetuara më parë (pa klauzolë valutore).

Извор: Министерство за финансии.

Каматни стапки на државни хартии од вредност
во проценти

Në muajin mars, në ankandin e rregullt, Ministria e Financave i rriti normat e interesit për bonot e thesarit dymbëdhjetë mujore të sapoemetuara dhe obligacionet e qeverisë pesëmbëdhjetëvjeçare pa klauzolë valutore për 0,1 p.p. dhe 0,3 p.p. (në nivelin 0,7% dhe 2,9%).

Извор: Министерство за финансии.

Shtojca 1: Kategoritë treguese për konsumin personal dhe investimet bruto

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2019				2020				2021				2022	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	дек.	јан. фев.
	реални годишни промени во %													
Промет во трговија на мало*	7,6	8,8	12,0	13,8	1,0	-18,6	-15,7	-15,5	-1,3	18,3	13,9	10,0	6,4	7,8 6,7
Бруто приходи од ДДВ*	3,5	1,4	7,5	6,6	1,8	-20,0	-10,8	-4,2	2,9	36,6	21,1	20,6	19,1	35,8 27,6
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	2,8	5,9	9,7	4,9	6,8	-12,5	-3,7	-9,6	3,2	26,1	11,4	13,8	9,8	12,3 -6,8
Домашно производство на потрошни добра	0,5	-1,0	2,4	-2,0	-0,5	-22,4	-9,3	-12,1	-4,8	22,8	-2,6	5,1	-1,8	-4,8 -2,7
Кредити на население*	8,2	9,6	9,3	10,1	9,7	6,3	6,2	4,5	4,7	5,7	4,0	3,2	3,2	1,5 0,6
Просечна нето-плата*	2,2	2,4	3,5	4,2	10,0	4,6	7,0	4,7	2,0	5,7	1,1	0,7	0,9	-0,6 -
Приватни нето-трансфери*	-2,4	-4,9	5,5	2,0	-2,5	-40,0	-36,5	-11,3	12,5	75,9	61,9	17,7	22,8	- -
Пензии*	4,1	2,2	3,9	2,1	5,7	6,2	5,3	5,4	2,3	0,3	0,0	-1,8	-2,3	-3,5 -2,6

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ

	2019				2020				2021				2022	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	дек.	јан. фев.
	реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари													
Увоз на средства за работа*	2,0	4,8	12,7	6,7	0,9	-34,6	-3,0	4,3	8,9	64,3	6,5	4,6	-3,1	9,4 12,9
Извршени градежни работи**	15,1	-3,3	3,0	5,3	6,3	-5,1	3,0	2,3	-1,1	-9,6	-10,8	-17,5	-8,0	-26,2 -
Домашно производство на капитални производи	12,3	-2,9	10,7	7,1	-5,7	-46,0	-9,0	1,0	-7,3	59,6	-24,3	-22,3	-20,5	-3,0 3,2
Државни капитални инвестиции*	-11,1	62,7	26,3	66,5	23,8	-34,4	26,0	-20,7	94,2	3,7	56,2	28,3	4,5	28,0 0,1
Директни инвестиции***	-11439,1	-2654,8	5520,0	-7211,3	4087,6	-2397,1	-5793,5	-9353,0	-8141,7	13993,0	2019,5	8856,0	5174,0	- -
Долгорочни кредити на претпријатија*	4,9	4,8	2,6	6,4	4,1	8,2	11,5	5,8	7,3	2,5	0,7	3,9	3,9	2,1 2,3

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (база година: 2020=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.